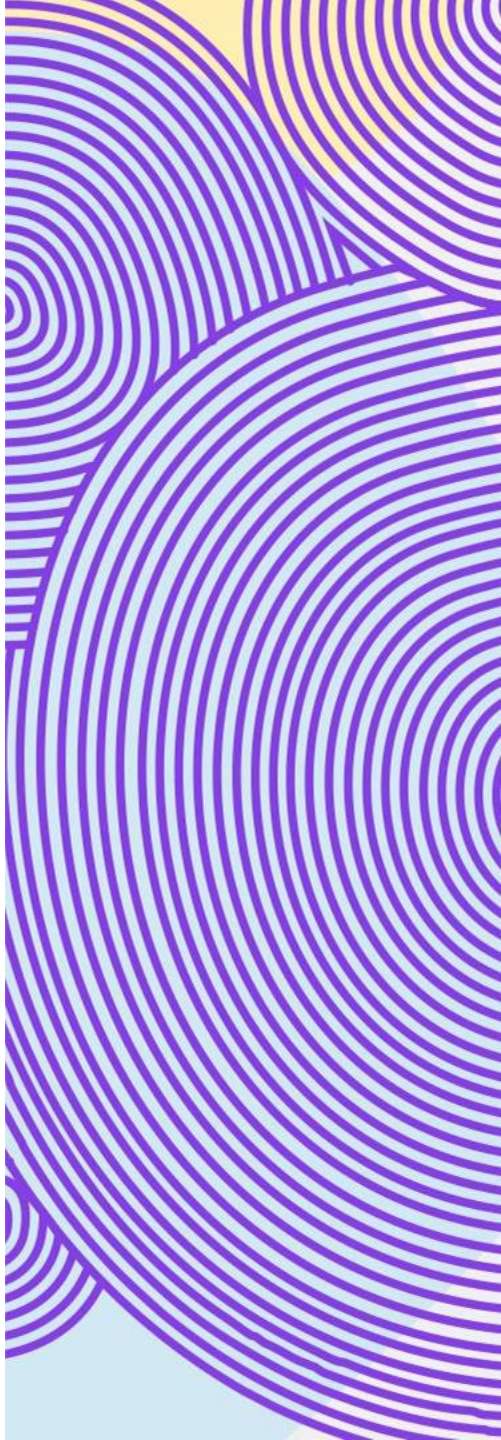
TASAPUOLISEMPI SUKUPUOLIJAKAUMA MUSIIKKIALALLE -selvitys

Yhteenvetoraportti maaliskuu 2023
Tutkimustoimisto Vastakaiku Oy

Sisältö

- Tutkimuksen tavoitteet ja toteutus
- Tutkimuksen taustaksi
- Tutkimustulokset
    1. Säveltäjien ja sanoittajien tasa-arvon nykytilanne Suomessa
    2. Nykytilan analyysi avoimista vastauksista ja haastatteluista
    3. Säveltämisen ja sanoittamisen aloittaminen ja lähtökohdat
    4. Säveltäminen ja sanoittaminen harrastuksena ja työnä
    5. Verkostojen merkitys ja kehittäminen
    6. Esteet ja ongelmat säveltäjänä ja sanoittajana
    7. Tasa-arvon kehittäminen jatkossa
    8. Tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden analyysi avoimista vastauksista ja haastatteluista

Tutkimuksen tavoitteet ja kumppanit

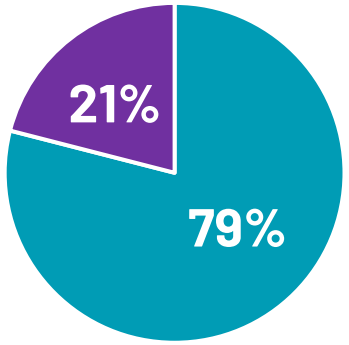
- Tutkimuksen ydinkysymyksenä oli selvittää, miksi vain viidennes musiikin säveltäjistä ja sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia. Tutkimuksella haluttiin selvittää niitä esteitä ja kannusteita, joita musiikin tekemiselle ja säveltämiselle on ja mitkä tekijät vaikuttavat eniten siihen, että musiikin säveltämisestä tai sanoittamisesta tulee ammatti. Tutkimuksen kautta haluttiin myös löytää konkreettisia keinoja tasapuolisemman sukupuolijakauman saavuttamiseksi jatkossa.
- Hanketta koordinoi Teosto ja mukana olivat lisäksi Suomen Musiikintekijät, Suomen Säveltäjät, Suomen Musiikkikustantajat, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia, Suomen Musiikkioppilaitosten liitto, Suomen konservatorioliitto, Suomen Jazzliitto, Warner Music Finland Oy, Elements Music sekä Yleisradio.
- Tutkimuskokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta on vastannut Tutkimustoimisto Vastakaiku Oy.

Tutkimuksen taustaksi

Teosto on musiikintekijöiden ja säveltäjien tekijänoikeusjärjestö, johon kuuluu lähes 40 000 musiikin säveltäjää, sanoittajaa ja sovittajaa. Teoston henkilöasiakkaiden joukossa naisten osuus on pysynyt pitkään noin 20 prosentin tienoilla. Sukupuolijakauma on samankaltainen myös muualla Pohjoismaissa ja Euroopassa.

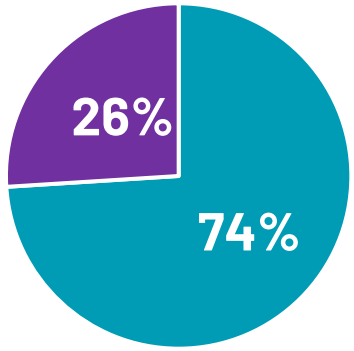
Musiikin harrastajissa ja opiskelijoissa sukupuolijakauma on suhteellisen tasainen, mutta jokin näyttää sen jälkeen muuttavan tilannetta. Musiikkialalla naiset siis suuntautuvat muualle kuin sävellys- tai sanoitustyöhön, josta myös tekijänoikeuskorvaukset kertyvät. Muunsukupuolisten osuudesta musiikkialalla ei ole ollut luotettavaa tietoa tai tilastoa.

Teoston henkilö-asiakkaat 2022

Miehet Naiset

Uudet liittyneet asiakkaat 2022

Miehet Naiset

Musiikin opiskelijat Suomessa

- Taiteen perusopetuksessa poikia 37 % ja tyttöjä 63 %
- Ammatillisessa koulutuksessa miehiä 54 % ja naisia 46 %
- Ammattikorkeakoulutuksessa miehiä 42 % ja naisia 58 %
- Yliopistotasolla miehiä 42 %, naisia 58 %

Naisten osuus musiikintekijöistä ja säveltäjistä eri maissa:
Ruotsi 21 % Tanska 20 %, Norja 20%, Iso-Britannia 19 %

Kyselytutkimuksen kohderyhmät ja osallistujat

- Kyselytutkimuksen kohderyhminä olivat musiikin ammattilaiset, harrastajat, opiskelijat sekä alan vaikuttajat.
- Kyselyt toteutettiin tammikuussa 2023. Kyselyitä toteutettiin kolme erilaista ja kaikkiaan kyselyihin osallistui

2055 vastaajaa

joista

1505 musiikin parissa toimivaa

150 musiikin opiskelijaa

400 nuorta musiikinharrastajaa

2055 vastaajaa,
joista
958 naisia/tyttöjä
954 miehiä/poikia
35 muu
108 ei halua vastata

595 ammattimaista säveltäjää/ sanoittajaa,
joista
244 naista
306 miestä

700 harrastaja-säveltäjää/ sanoittajaa,
joista
279 naista
379 miestä

150 musiikin opiskelijaa,
joista
115 opiskelee säveltämistä/ sanoittamista

400 nuorta (13-17 -vuotiasta) musiikinharrastajaa,
joista
234 on säveltänyt/ sanoittanut musiikkia itse

Laadullisten haastattelujen kohderyhmät ja osallistujat

- **Haastateltaviksi kutsuttiin laaja edustus musiikkialan ammattilaisia, alan vaikuttajia ja opettajia.**
- Laadullisilla haastatteluilla haluttiin syventää ymmärrystä musiikkialan nykytilanteesta ja erityisesti tarvittavista toimenpiteistä tasapuolisemman sukupuolijakauman näkökulmasta.
- Haastattelut toteutettiin puhelimitse/ Teamsilla ja niiden kesto oli 30-50 min.

Haastatteluihin osallistuneet

Aino Tenkanen
Cecilia Damström
Elina Vetoniemi
Eva Louhivuori
Iisa Pajula
Jere Laukkanen
Jonnaemilia Karrus
Jukkis Uotila
Kaisa Korhonen
Laura Sippola
Maija Hynninen
Maija Kauhanen
Mari Sainio
Mariska
Minna Leinonen
Patric Sarin
Risto Asikainen
Saara Törmä
Salla Hakkola
Vilma Alina
Wilma Virintie

1. Säveltäjien ja sanoittajien tasa-arvon nykytilanne Suomessa

Kuinka tasa-arvoisena musiikkiala yleisesti koetaan?

Tutkimuksen osallistujat kokevat tasa-arvotilanteen hyvin eri tavalla. 51 % kokonaistulos heijastaa näitä erilaisia näkemyksiä.

Naispuolisista vastaajista vain 30 % pitää alaa tasa-arvoisena, kun taas miehistä jopa 68 % kokee alan tasa-arvoiseksi.

Ammatikseen säveltävät naiset kokevat tilanteen vielä kriittisemmin, 21 % pitää alaa erittäin epätasa-arvoisena ja vain 26 % tasa-arvoisena.

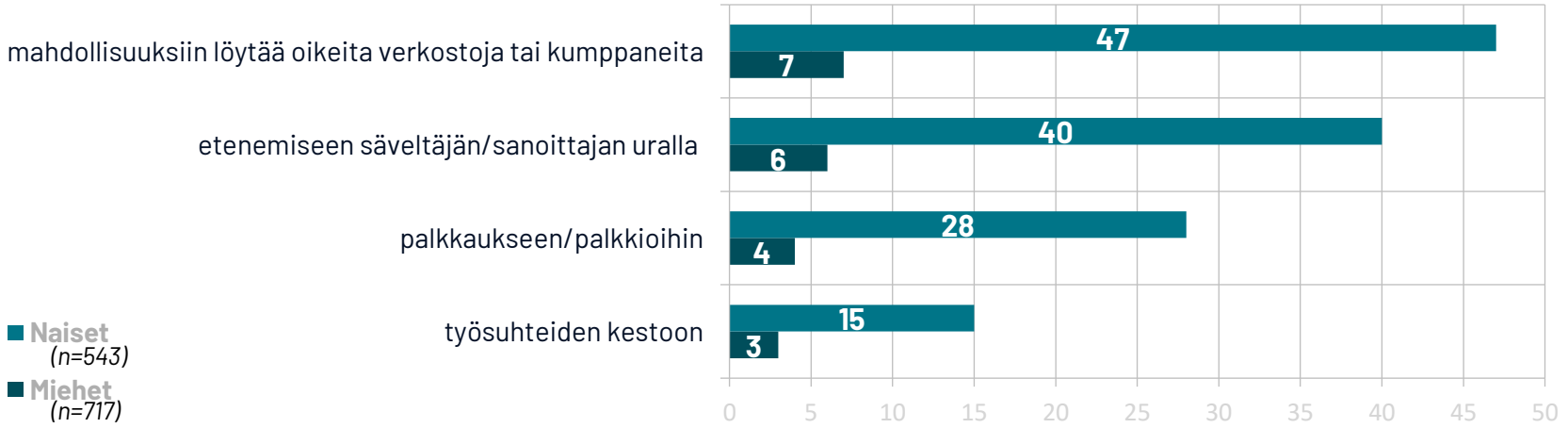
Erityisesti nuoret kantavat huolta tasa-arvon nykytilanteesta, sillä alle 35-vuotiaissa sekä miehet (58 %) että naiset (22 %) arvioivat tasa-arvon alhaisemmaksi kuin muut ikäluokat. Tämä saattaa kuvastaa nuorten vahvempaa tietoisuutta tasa-arvoasioista.

Millaiseksi koet sukupuolten välisen tasa-arvon musiikkialan säveltäjien ja sanoittajien joukossa Suomessa?
Asteikolla 1-4, jossa 1=en lainkaan tasa-arvoisena ja 4=erittäin tasa-arvoisena

VASTAKAIKU

Oletko kokenut sukupuolesi vaikuttavan negatiivisesti?

Sukupuoli on vaikuttanut negatiivisesti (kaikki musiikkia säveltäneet ja sanoittaneet)

Ikävertailu	alle 35-vuotiaat		35–49-vuotiaat		yli 50-vuotiaat	
Sukupuoli on vaikuttanut negatiivisesti	**NAINEN** *(n=162)*	**MIES** *(n=95)*	**NAINEN** *(n=217)*	**MIES** *(n=235)*	**NAINEN** *(n=164)*	**MIES** *(n=387)*
mahdollisuuksiin löytää oikeita verkostoja tai kumppaneita	54 %	9 %	49 %	9 %	38 %	6 %
etenemiseen säveltäjän/sanoittajan uralla	49 %	8 %	42 %	9 %	29 %	4 %
palkkaukseen/palkkioihin	30 %	3 %	33 %	5 %	22 %	3 %
työsuhteiden kestoon	21 %	3 %	17 %	3 %	8 %	2 %

Luvut kuvaavat prosenttiosuuksia	0-14 %	15-29 %	30-44 %	45- 60 %

Naisvastaajat kokevat sukupuolen vaikuttavan erityisesti mahdollisuuksiin löytää oikeita verkostoja tai kumppaneita (47 %) ja etenemiseen säveltäjän/sanoittajan uralla (40 %). Miehet kokevat negatiivisia vaikutuksia hyvin vähän (3-7 %).

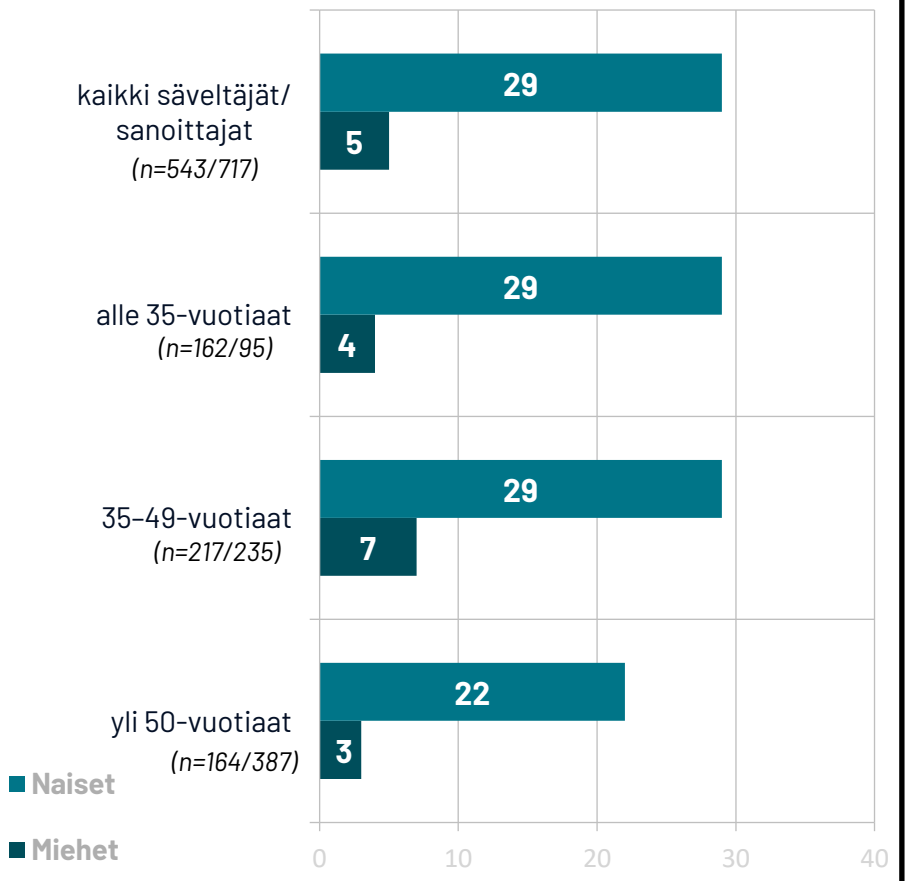
Erityisen suuria eroja muodostuu ammatikseen säveltävien naisten kohdalla, jotka nostavat verkostojen (52 %) ja uralla etenemisen (50 %) lisäksi esille sukupuolen negatiivisen vaikutuksen palkkaukseen/palkkioihin (41 %).

Sekä alle 35-vuotiaat että 35–49-vuotiaat naiset kokevat sukupuolen negatiiviset vaikutukset hyvin samansuuntaisina, yli 50-vuotiaat kokevat vaikutuksia hieman vähemmän.

Oletko kokenut säveltäjänä/sanoittajana sukupuolesi vaikuttavan negatiivisesti seuraaviin asioihin Suomessa?

Oletko kokenut sukupuolestasi johtuvaa vähättelyä tai syrjintää?

Kokemus sukupuolesta johtuvasta syrjinnästä

Palkkien luvut kuvaavat prosenttiosuutta vastaajajoukosta

Naisten kokema syrjintä

- Syrjintä on ilmennyt niin, **ettei oteta tosissaan tai arvosteta ja vähätellään.** Moni kertoi, ettei heidän uskota itse tehneensä omia sävellyksiään.
- Naiset kokevat, että **miehiä suositaan** alalla yleisesti. Miehet ovat saaneet esimerkiksi samasta työstä **paremman palkan**.
- Naiset kertovat kokeneensa myös **häirintää**. Naisten ulkonäköä on kommentoitu asiattomasti ja osa on kokenut myös seksuaalista häirintää tai halveksuntaa.
- Naiset kokevat syrjintää myös **ikänsä tai asuinalueensa** takia.

Miesten kokema syrjintä

- Miehet kokevat **positiivisen erityiskohtelun ongelmalliseksi**, eli jos naiset tai muunsukupuoliset saavat toimeksiantoja kiintiöiden kautta.
- Miehet kokevat myös syrjintää **ikänsä tai asuinalueensa** takia.

Lähes kolmasosa (29 %) kaikista naispuolisista musiikin tekijöistä on kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää alalla. Miehet puolestaan kokevat syrjintää hyvin vähän (5 %). 22 % vastaajista ei osannut vastata kysymykseen, onko kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää.

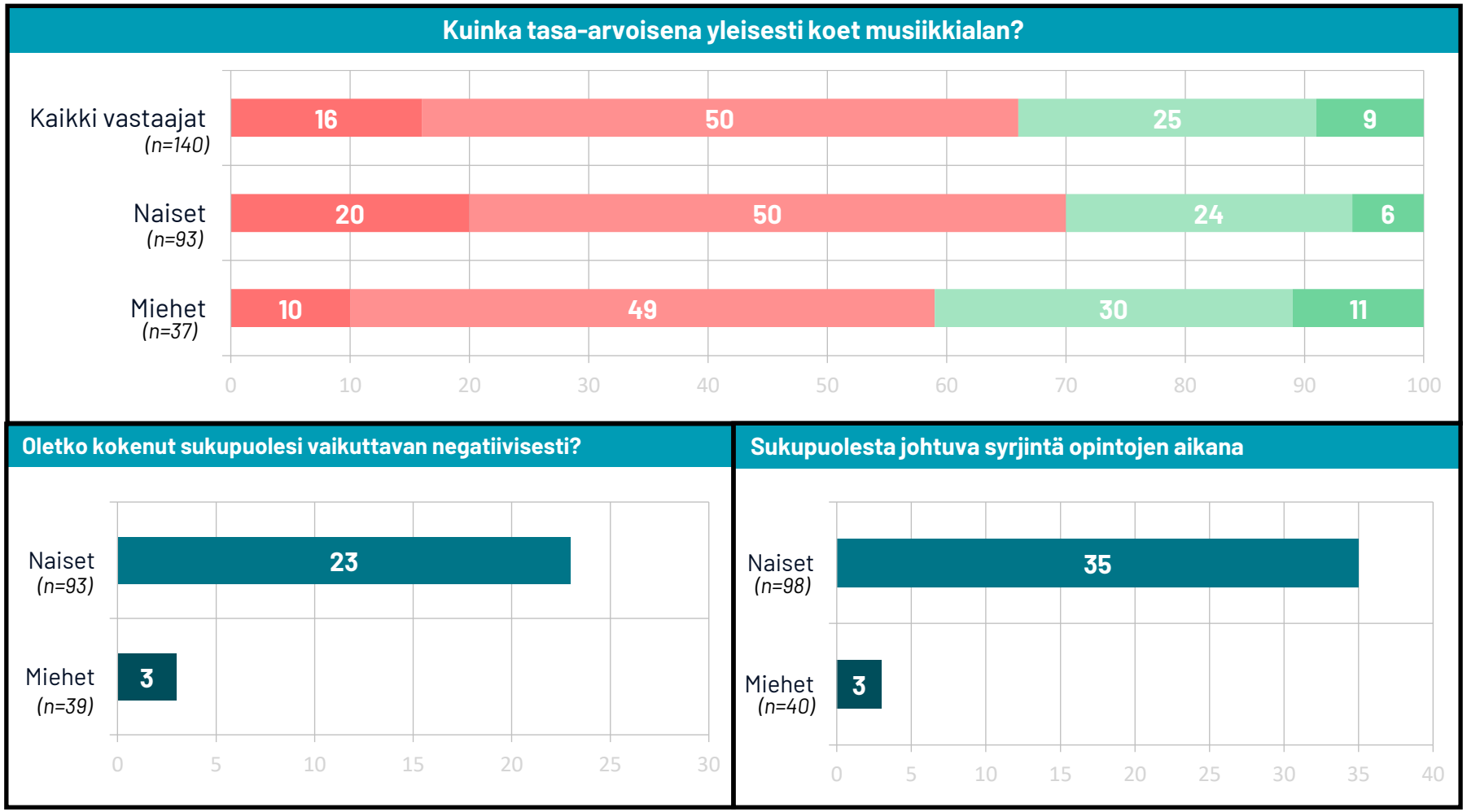
Sukupuolesta johtuva syrjintä näyttää hieman vähenevän iän myötä, sillä yli 50-vuotiaista naisista 22 % ja miehistä 3 % olivat kokeneet syrjintää.

Ammattisäveltäjien/sanoittajien kohdalla yli kolmasosa naisista (36 %) on kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää kun taas miesten kohdalla luku on vain 8 %.

Naiset tuovat esille, että syrjintä näyttäytyy erityisesti vähättelynä ja miesten yleisenä suosimisena. Naiset nostavat esille myös häirintää.

Oletko kokenut säveltäjänä/sanoittajana syrjintää, jonka koet johtuneen sukupuolestasi? Kyllä/ei/eos

Musiikinopiskelijoiden näkemykset tasa-arvosta

Musiikinopiskelijoiden arviot tasa-arvosta näyttäytyvät samansuuntaisina kuin muidenkin sävellys- tai sanoitustyötä tekevien arviot. Opiskelijoista vain 34 % pitää musiikkialaa tasa-arvoisena.

Miesopiskelijoiden kohdalla sukupuolten välinen tasa-arvo nähdään alhaisempana (41 %) kuin yleensä miesten (68 %). Tämä tukee aiemmin osoitettua suuntausta, että nuoret miehet näkevät tasa-arvotilanteessa enemmän parannettavaa kuin vanhemmat.

Opiskelijoiden kohdalla jopa yli kolmasosa naisista (35 %) on kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää opintojen aikana. Miesten kohdalla sama luku on 3 %. 12 % musiikinopiskelijoista ei osannut vastata tähän kysymykseen.

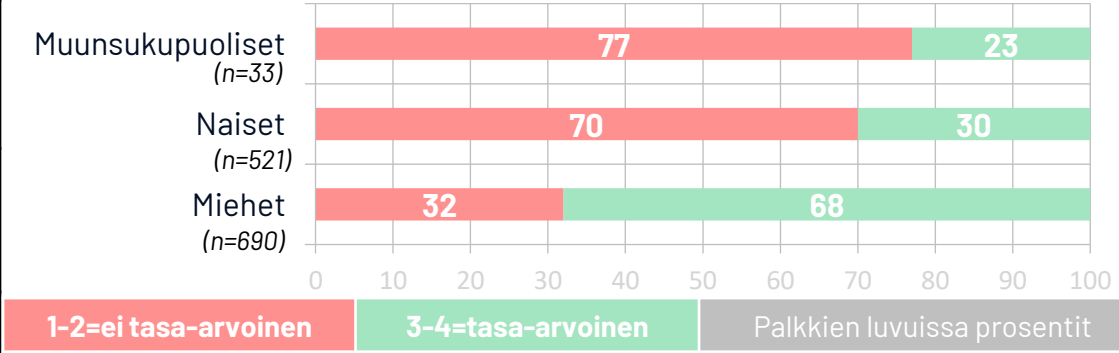
Millaiseksi koet sukupuolten välisen tasa-arvon musiikkialalla säveltäjien ja sanoittajien joukossa Suomessa? Asteikolla 1-4, jossa 1=en lainkaan tasa-arvoiseksi ja 4=erittäin tasa-arvoiseksi / Tehdessäsi sävellyksiä/sanoituksia itse, oletko kokenut sukupuolesi vaikuttavan jollakin tavalla negatiivisesti? Kyllä/ei/eos Oletko kokenut musiikkialan opintojesi aikana syrjintää, jonka koet johtuneen sukupuolestasi? Kyllä/ei/eos

VASTAKAIKU

Muunsukupuolisten näkemykset tasa-arvosta

	n=1505	100 %
Nainen	630	42 %
Mies	771	51 %
Muunsukupuoliset	**35**	**2 %**

Kaikki musiikkia säveltäneet ja sanoittaneet – tasa-arvon nykytilanne

Millaiseksi koet sukupuolten välisen tasa-arvon musiikkialalla säveltäjien ja sanoittajien joukossa Suomessa? Asteikolla 1-4, jossa 1=en lainkaan tasa-arvoiseksi ja 4=erittäin tasa-arvoiseksi

Olen kokenut sukupuolen vaikuttavan negatiivisesti	**Muunsukupuoliset**	**Naiset**	**Miehet**
mahdollisuuksiin löytää oikeita verkostoja tai kumppaneita	76 %	47 %	7 %
etenemiseen säveltäjän/sanoittajan uralla	67 %	40 %	6 %
palkkaukseen/palkkioihin	45 %	28 %	4 %
työsuhteiden kestoon	33 %	15 %	3 %
Sukupuolesta johtuva syrjintä			
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää (kyllä)	45 %	29 %	5 %

Oletko kokenut säveltäjänä/sanoittajana sukupuolesi vaikuttavan negatiivisesti Suomessa seuraaviin asioihin?
Oletko kokenut säveltäjänä/sanoittajana syrjintää, jonka koet johtuneen sukupuolestasi? Kyllä/ei/eos

Vaikka muunsukupuolisten vastaajamäärä on pieni (2 % vastaajajoukosta), on heidän kokemuksensa musiikkialan nykytilasta hyvin yhdenmukainen.

Muunsukupuoliset vastaajat kokevat tasa-arvon kaikkein kriittisimmin. Heistä vain 23 % pitää musiikkialaa tasa-arvoisena.

Muunsukupuolisista jopa 76 % on kokenut sukupuolen vaikuttavan negatiivisesti mahdollisuuksiin löytää oikeita verkostoja tai kumppaneita ja 67 % etenemiseen säveltäjän/sanoittajan uralla. Lähes puolet (45 %) muunsukupuolisista on kokenut sukupuolen vaikuttavan negatiivisesti myös palkkaukseen tai palkkioihin.

Muunsukupuoliset ovat kokeneet kaikista vastaajaryhmistä eniten sukupuolesta johtuvaa syrjintää, 45 % vastaajista.

Musiikkigenrejen sukupuolten tasa-arvo *(viitteellinen)*

	Pop		Rock, heavy, metalli, punk		Klassinen-, nyky-, & taidemusiikki		Iskelmä		Kansan-, perinne- maailman- musiikki & folk	
Tasa-arvoisuus	**NAINEN** *(n=284)*	**MIES** *(n=303)*	**NAINEN** *(n=149)*	**MIES** *(n=335)*	**NAINEN** *(n=155)*	**MIES** *(n=140)*	**NAINEN** *(n=121)*	**MIES** *(n=189)*	**NAINEN** *(n=132)*	**MIES** *(n=105)*
Koen musiikkialan säveltäjien/sanoittajien joukossa tasa-arvoisena (3-4)	24 %	69 %	28 %	67 %	39 %	69 %	38 %	74 %	31 %	56 %
Sukupuolesta johtuva syrjintä										
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää säveltäjänä/sanoittajana (kyllä)	35 %	4 %	32 %	4 %	18 %	9 %	20 %	5 %	26 %	4 %

	Jazz		Country, blues		Elektroninen musiikki		Kirkkomusiikki		Rap, hiphop, r'n'b	
Tasa-arvoisuus	**NAINEN** *(n=72)*	**MIES** *(n=106)*	**NAINEN** *(n=49)*	**MIES** *(n=139)*	**NAINEN** *(n=59)*	**MIES** *(n=109)*	**NAINEN** *(n=40)*	**MIES** *(n=59)*	**NAINEN** *(n=35)*	**MIES** *(n=55)*
Koen musiikkialan säveltäjien/sanoittajien joukossa tasa-arvoisena (3-4)	29 %	59 %	33 %	71 %	17 %	63 %	30 %	71 %	6 %	73 %
Sukupuolesta johtuva syrjintä										
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintä säveltäjänä/sanoittajana	31 %	5 %	27 %	5 %	36 %	6 %	18 %	2 %	45 %	9 %

Mikä on pääasiallinen musiikkigenresi? (voit valita useita)

Genrejen kohdalla tulee ottaa huomioon, että vastaaja on voinut valita useita genrejä. Keskimäärin vastaajat ovat valinneet 1,8 musiikkigenreä omakseen. Näin ollen tulokset ovat suuntaa-antavia.

Naissäveltäjien/ sanoittajien joukossa tasa-arvoisimmiksi genreiksi koetaan klassinen-, nyky- & taidemusiikki (39 %) ja iskelmä (38 %). Vähiten tasa-arvoisiksi naiset kokevat: rap, hiphop, r'n'b (6 %), elektroninen musiikki (17 %) ja pop (24 %). Näissä genreissä naiset ovat kokeneet myös eniten syrjintää.

Miehet taas kokevat rap, hiphop, r'n'b:n kaikista tasa-arvoisimmaksi (73 %) ja vähiten tasa-arvoiseksi kansan-, perinne-, maailmanmusiikki folk-musiikin (56 %) ja jazz-musiikin (59 %)

2. Nykytilanteen analyysi avoimista vastauksista ja haastatteluista

Kenttätuntuma on se, että ala on syntynyt hyvin puhtaasti suhteilla. Tausta on miehinen, rakentunut hyvä veli -henkisesti. Jos naisena olet joukossa, olet tullut niillä ehdoilla mukaan. Naiset, jotka ovat toimineet alalla, ovat allekirjoittaneet koodin, että "olen näiden äijien ehdoilla".

Alkuvaihe on ihan kaikille tosi supervaikea. Nuorille naisille vielä vaikeampaa, extravähättelyä. Asetutaan miesten hallitsemaan tilaan, koitetaan luovia siinä. Riippuu ihan siitä, millaisissa piireissä on. Voi olla tosi väsyttävää.

En oikein ymmärrä tätä kyselyä. Jos säveltäjistä vain 20% on naisia, niin sitten näin on. Vai onko tässä joku rakenteellinen ongelma, että miehet estävät naissäveltäjien esiin pääsyn? Että todellisuudessa heitä olisi paljon enemmän jos heille vain annettaisiin mahdollisuus. Enpä oikein usko...

Kaikilla on samat työkalut ja mahdollisuudet mitkä eivät korreloi millään tapaa sukupuolen kanssa. Jokainen voi opetella soittamaan pianoa, kitaraa, kirjoittamaan sanoja, studiotyöskentelyn, miksaamisen, masteroinnin jne. Näihin ryhtyminen ei ole mitenkään sidonnainen sukupuoleen/ihonväriin/seksuaaliseen suuntautumiseen, vaan kaikki korreloi sen oman halun ja nälän kanssa oppia ja tehdä kovasti töitä. Asiat elämässä ansaitaan - palkkio kävelee sen oman panoksen kanssa käsikädessä.

Miksi vain 20 % säveltäjistä/sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia?

	NAISET		
AVOIMISTA VASTAUKSISTA LUOKITELLUT SYYT	**Alle 35-vuotiaat**	**35–49-vuotiaat**	**Yli 50-vuotiaat**
Ala on perinteisesti miehinen, vallitsevat asenteet, miesten ylivalta päättävissä elimissä ja organisaatioissa	1	1	1
Sukupuolinen vähättely ja häirintä	2	3	4
Kasvatuksen ja elinpiirin vaikutus, musiikkiopintojen ja opettajien vaikutus, musiikkiteknologiaan liittyvän osaamisen puute	2	2	5
Esikuvien ja verkostojen puute, yksinäisyys alalle menossa	4	3	3
Toimeentulon epävarmuus, perhetilanteen vaikutus	5	5	2
Omat asenteet ja mielikuvat alasta, liika itsekriittisyys	6	5	5

Sarakkeiden luvut kertovat asian prioriteettijärjestyksestä vastaajaryhmälle

Tällä hetkellä 20 % musiikin säveltäjistä ja sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia. Mitkä tekijät sinun mielestäsi vaikuttavat eniten tähän? Analysoitu kaikista avoimista vastauksista.

Tutkimuksen osallistujilta kysyttiin syitä sille, miksi naispuolisia musiikintekijöitä on niin vähän.

Naiset nostivat keskeisimmäksi syiksi miesvaltaisen alan ”perinteet” sekä miesten ylivallan päätöksenteossa.

Nuoret naiset nimesivät merkittäväksi syyksi sukupuolisen vähättelyn ja häirinnän, kun taas vanhemmassa ikäpolvessa korostui toimeentulon epävarmuus ja perhetilanne.

Miksi vain 20 % säveltäjistä/sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia?

	MIEHET		
AVOIMISTA VASTAUKSISTA LUOKITELLUT SYYT	**Alle 35-vuotiaat**	**35–49-vuotiaat**	**Yli 50-vuotiaat**
Perinteet, vanhoilliset asenteet ja naisten vähättely, vakiintuneet käytännöt alalla	1	1	1
Toimeentulon epävarmuus, perhetilanteen vaikutus, naiset eivät ole niin kiinnostuneita alasta	2	4	2
Sukupuolella ei ole merkitystä, kaikilla on samat mahdollisuudet	5	2	3
Kasvatuksen erilaisuus, harrastusten ja opettajien vaikutus, musiikkiteknologian osaaminen	3	5	4
Esikuvien vähäisyys, kannustuksen ja tuen puute	3	5	5
Miesporukat ja kaveripiirit, nuoruudessa alkanut bänditoiminta	5	3	5
Alalla on jo tapahtunut positiivista kehitystä	-	7	7

Sarakkeiden luvut kertovat asian prioriteettijärjestyksestä vastaajaryhmälle

Myös miehet nostivat avoimissa vastauksissa esille alalla vaikuttavat perinteiset, vanhoilliset asenteet.

Toisaalta miehet nostivat vastauksissa esiin myös naisten omat asenteet – sen, että naiset eivät välttämättä halua alalle.

Moni erityisesti vanhemman ikäpolven miehistä oli sitä mieltä, että sukupuolella ei ole musiikissa ja sen tekemisessä merkitystä.

Tällä hetkellä vain 20 % musiikin säveltäjistä ja sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia. Mitkä tekijät sinun mielestäsi vaikuttavat eniten tähän? Analysoitu kaikista avoimista vastauksista.

Yhteenveto nykytilanteeseen vaikuttavista tekijöistä

1. Miesten ylivalta alalla, syvään juurtuneet ennakkoluulot ja asenteet sekä naisten vähättely ja syrjintä
2. Erot kasvatuksessa, musiikinopettajien toiminnan vaikutus
3. Esikuvien ja verkostojen puute, yksinäisyys alalle menossa
4. Toimeentulon epävarmuus ja elämäntilanteen vaikutus (erityisesti perheen näkökulmasta)
5. Musiikkiteknologian osaaminen sekä tiedonpuute musiikin tekijän työstä ja ammatista
6. Naisten omat asenteet ja mielikuvat alasta, liika itsekriittisyys

Miesten vastaukset olivat osittain edellä mainittujen kanssa yhteneväisiä, mutta lisäksi vastauksissa korostuivat: a) kaikilla on samat mahdollisuudet jo nyt sukupuolesta riippumatta, taide ja osaaminen ratkaisevat sekä b) naiset eivät ole ylipäänsä niin kiinnostuneita tulemaan alalle.

Tällä hetkellä 20 % musiikin säveltäjistä ja sanoittajista Suomessa on naisia tai muunsukupuolisia. Mitkä tekijät sinun mielestäsi vaikuttavat eniten tähän?

Vastaajien avoimista kommenteista (yli 2000) sekä laadullisista haastatteluista koostettu yhteenveto.

1. Miesten ylivalta alalla, syvään juurtuneet ennakkoluulot ja asenteet sekä naisten vähättely ja syrjintä

- Musiikkiala koetaan yleisesti hyvin miehiseksi ja maskuliiniseksi. ”Hyvä veli –kerho” toistuu kommenteissa. Niin kutsutut portinvartijat ja päättävissä elimissä olevat ovat lähes kaikki miehiä. Koetaan, että miehet suosivat miehiä ja valitsevat miesten tilalle aina uusia miehiä.
- Miehet myös päättävät, mitä on ”hyvä musiikki”. Miesten tekemä musiikki koetaan alalla jo lähtökohtaisesti arvostetummaksi.
- Naisia vähätellään, tytötellään ja naisten tekemää musiikkia kommentoidaan ”liian söpöksi ja herkäksi” tai ”liian taiteelliseksi ja monimutkaiseksi”.
- Myös yleisön ja musiikin kuluttajien asenteet istuvat tiukassa. Moni jakaa kokemuksen siitä, että heidän säveltämäänsä ja/tai sanoittamaansa musiikkia pidetään yhä automaattisesti miesten tekemänä. Tämän koetaan heijastuvat usein myös mediaan ja tapaan, jolla eri sukupuolia edustavista musiikin tekijöistä puhutaan.
- Moni on kokenut vähättelyä ja suoranaista seksismiä. Osa naisista kertoo, että heidän ulkonäköään kommentoidaan, he ovat kokeneet häirintää, eikä heitä ole otettu todesta. Moni kertoo omakohtaisia kokemuksia siitä, miten vähättelyä ja häirintää on pidetty alan normaalina käytäntönä, johon ei ole voinut puuttua, jotta ei saa hankalan ja vaikean ihmisen leimaa.
- ”Me too” -liike vaikutti myös musiikkialaan, mutta vaikka parannusta on tapahtunut, monet asenteet ovat syvässä. Tämä tulee ilmi myös miesten itsensä kertomana.
- Naiset kertovat myös yleisestä arvostuksen puutteesta. Vähättely ja arvostuksen puute on yleisin syrjinnän muoto myös naispuolisten opiskelijoiden keskuudessa.

Talon miksaaja on tosi yllättynyt, että osaan käyttää jotain laitteita. Tuntee sen ennakko-oletuksen, että toi tyttönen ei tiedä musiikista oikein mitään. Jotenkin ne luulee, että se tekninen puoli on jotenkin ihan mahdoton maailma naisille. Näkyy asenteissa ja tulee tosi paljon. Ei tule pahantahtoisesti, mutta tekisi mieli kysyä "miksi olet niin yllättynyt, että osaan tehdä tämän itse?"

Asenteet on ollut tosi huonoja. On käynyt ikäviäkin asioita. Vanhempien miesten ja naistenkin taholta tapahtunut. On esim. sanottu ääneen, että "pitää joku mies saada tähän projektiin". Vanhempien miesten taholta on ollut häirintääkin. Esim. että menen lavalle esittämään mun sävellystä ja eka kommentti on vain, että näytät tosi seksikkäältä.

Naisten ja muunsukupuolisten teoksia ei alitajuisesti oteta yhtä tosissaan. Sanon tämä itse miehenä.

2. Erot kasvatuksessa, musiikinopettajien toiminta

- Kasvatuksella ja varhaislapsuuden kokemuksilla koetaan olevan suuri merkitys. Tyttöjä kannustetaan helposti varovaisuuteen ja turvallisuuteen, kun taas poikia kannustetaan rohkeuteen ja riskinottoon. Kasvatukselliset asenteet perheissä vaikuttavat vahvasti vielä nykypäivänä.
- Nuorin, alle 35-vuotiaiden ryhmä, poikkeaa kokemuksiltaan kuitenkin jo paljon yli 50-vuotiaiden ryhmästä. Tässä ryhmässä on eniten niitä, jotka kommentoivat saaneensa samanlaisen kasvatuksen sukupuolesta riippumatta.
- Kaikissa ikäryhmissä nousee esille musiikin opiskelun ja opettajien suuri merkitys ja vaikutus, lähtien jo varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta ja musiikkioppilaitoksista. Tässä yhteydessä nostetaan esille, että musiikinopettajat eivät välttämättä edes itse tunnista omia sukupuolittuneita asenteitaan, jotka välittyvät eteenpäin. Tämä on näkynyt esimerkiksi siinä, että tytöt on ohjattu yleensä laulamaan ja pojat sähkökitaran tai rumpujen ääreen. Olisi kaivattu rohkaisua epätyypillisimpiin instrumenttivalintoihin. Pitäisi myös kuunnella laajasti erilaista musiikkia, mahdollisimman paljon eri genrejä.

- Musiikin opetuksen osalta koetaan, että opetuksessa on painottunut soittotaito ja teoria-säveltapailun haltuunotto.
- Tytöille on opetettu, että pitää soittaa juuri niin kuin nuoteissa lukee ja välttää viimeiseen asti virheitä. Virheiden välttäminen ja suorituskeskeisyys on johtanut siihen, että luovuudelle ja improvisaatiolle ei ole ollut niin paljon tilaa, eikä siihen ole erityisemmin kannustettu.
- Moni kertoo, että nuorena ei olisi tullut mieleenkään alkaa säveltämään musiikkia itse. Lapsuuden ja nuoruuden asenteet heijastuvat monella vielä aikuisiällä.

Vaatii munaa tehdä tätä ammatikseen. Tätä asennetta ei ole tytöille opetettu. On itsekäs, ärsyttävä ja hankala, jos pitää kiinni omista oikeuksista. Tällaista asennetta on meidän yhteiskunnassa. Tämä tulee vastaan, kun haluaa toimia ammattilaisena. Pitää uskoa siihen, että minulla on annettavaa. Pojille on helpompi ottaa se oikeus "minä saan tehdä", koska minä olen minä. Naisten ja tyttöjen pitää lunastaa se oikeus ja todistaa, että olen tarpeeksi hyvä.

Tyttöjä kiitetään tai tytöiltä odotetaan, että ne käyttäytyvät hyvin ja tekevät asiat huolellisesti. Poikiin kohdistuu ihan erilaiset odotukset. Niistä sanotaan, että "siitä tulee vielä presidentti". Sitten jos on tosi äänekäs tyttö "katsokaa mua, teen tätä ja tätä", niin se on jotenkin pelottavaa. Lähtee siitä, millä tavalla sallitaan ja rohkaistaan tyttöjä ottamaan tilaa. Ja olemaan rohkeampia, tarvitaan uskallusta heittäytyä ja olla luova. Tätä olemisen tapaa pitäisi rohkaista paljon enemmän.

Pienten lasten rooli on myös tärkeä. Millaisen kuvan he saavat jo lapsena ja nuorena. Myös kasvatuksen näkökulma on tärkeä, pitäisi myös saada koulut mukaan tällaiseen projektiin! Tytöt pääsisivät katsomaan johonkin, "tällaista tämä työ on"! Ja että syntyisi tunne "Mäkin haluun!"

3. Esikuvien ja verkostojen puute, yksinäisyys alalle menossa

- Etenkin yli 35-vuotiaiden ikäryhmässä merkittävä tekijä on ollut esikuvien puute. Olisi kaivattu näkyviä esikuvia ja roolimalleja, jotka olisivat osoittaneet myös tytöille, että musiikin tekijän ammatti on mahdollista myös naisille. Esikuvia kaivattaisiin laajasti eri musiikkigenreistä.
- Esikuvien puute on vaikuttanut uravalintoihin, monelle ei ole tullut edes mieleen jatkaa uraa musiikin tekemiseen tai ei ole ollut tarpeeksi rohkeutta lähteä raivaamaan tietä yksin.
- Esikuvien puutteen koetaan vaikuttaneen myös siihen, miksi naisia on niin vähän tuottajina. Naispuolisia tuottajaesikuvia koetaan olleen todella vähän. Naistuottajien näkyvyyden kasvattamisella haluttaisiin nostaa tyttöjen ja naisten kiinnostusta myös musiikkiteknologiaan.
- Musiikkialan miehisyydestä johtuen myös ulkopuolisuuden tunne on monelle naiselle yhteinen. Miestenväliset musiikkialan verkostot ovat usein alkaneet muotoutua jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Poikien soittoharrastus on johtanut helposti siihen, että pojat ovat perustaneet bändejä, soitelleet yhdessä erilaissa porukoissa, ja myös tehneet itse musiikkia. Nämä verkostot ovat kantaneet myös uran myöhemmissä vaiheissa.
- Tyttöjen bändikokemukset ovat rajoittuneet yleensä laulamiseen, valtaosalla tällaista taustaa ei ole lainkaan. Ei ole myöskään ollut tyypillistä, että tytöt perustaisivat omia bändejä.

4. Perhetilanteen vaikutus, toimeentulon epävarmuus säveltäjänä/sanoittajana

- Erityisesti yli 50-vuotiaiden ikäryhmässä korostuu naisen asema perheessä. Naisen suurempi rooli ja vastuu perheen- ja lapsenhoidosta nähdään osasyynä sille, että musiikin tekemisestä ei ole voinut tulla naiselle ammattia.
- Koetaan, että perheen perustamista joutuu puntaroimaan ehkä enemmän kuin monella muulla alalla.
- Äitiys- ja vanhempainvapaat koetaan hankalaksi uran jatkumisen ja kehityksen näkökulmasta.

- Toimeentulon ja ansaintamahdollisuuksien epävarmuus on myös erittäin merkittävä tekijä. Moni nostaa esille, että vain harva pystyy elättämään itsensä pelkästään musiikin tekemisellä, on tehtävä myös muita töitä joko musiikkialalla tai sen ulkopuolella. Tällöin moni nainen on ajautunut kokonaan muulle alalle ja muuhun työhön.
- Toimeentuloon liittyvissä kommenteissa nostetaan esille myös musiikin säveltäjän ja sanoittajan” eriarvoisuus” tuottajaan nähden.

5. Musiikkiteknologian osaaminen sekä tiedonpuute musiikin tekijän työstä ja ammatista

- Suhtautuminen musiikkiteknologiaan vaihtelee. Vanhemmissa ikäryhmissä naiset eivät ole usein tulleet edes miettineeksi, että hekin voisivat ottaa musiikkiteknologian haltuun tai lähteä vaikkapa tuottajaksi.
- Koetaan, että miehille on luontaisempaa lähteä tutustumaan musiikkiteknologiaan itse kokeillen ja esimerkiksi YouTubesta ohjeita etsien.
- Uran myöhemmässä vaiheessa musiikkiteknologiaan liittyvän osaamisen kiinni kurominen on paljon työläämpää. Moni tunnistaa osaamisen puutteen vaikeuttavan omaa uraa. Koetaan, että pitäisi osata edes perusteet, jotta ”puhuisi samaa kieltä” tai että voisi tehdä esimerkiksi omat demot. Se, että tuottaisi musiikkia muille, koetaan vieläkin kaukaisemmaksi ajatukseksi.
- Musiikkiteknologian osalta moni tuo esiin, että suhtautuminen naisiin on usein vähättelevää. Osaavaan naiseen suhtaudutaan yllättyneesti ”wau, oletko ihan itse tehnyt tämän” – asenteella.
- Musiikkiosaamisen monipuolinen kehittäminen jo hyvin varhaisessa vaiheessa koetaan tärkeäksi. Monen mielestä yksi vaikuttava tekijä on siinä, että taiteen perusopinnoissa tai ammatillisessa koulutuksessa valtaosa ei ole saanut riittävästi tietoa, mitä musiikin tekeminen ammattina ja työnä käytännössä tarkoittaa. Tämä on epäkohta, jonka korjaamista toivotaan paljon.
- Myöhemmän vaiheen musiikin opinnoilta kaivattaisiin myös enemmän työelämätaitojen ja -valmiuksien kehittämistä.

On paljon kiinni rakenteista, keitä nostetaan esille. Itsellä on merkittävä sävellyshanke ja kun sitä esiteltiin, kyllä kulmia nousi ja johtajalle tuli kyseenalaista kommenttia ja palautetta siitä, että olenko minä pätevä tekemään sitä.

Naispuolisia musiikintekijöitä kutsutaan usein sanoittajiksi, vaikka me myös sävelletään aivan yhtä paljon. Se on vähän tällainen runotyttöjuttu, naiset vain kirjoittavat biisejä, mutta miehet osaavat säveltääkin. Miehistä kirjoitetaan, että "hittinikkari se ja se".

Musiikissa ei saa näkyä sukupuoli, mutta pääsääntö on, että pitää olla aina tosi vahvaa se ilmaisu. Ei saa olla mitään suvantofiilistely-paikkoja. Ei saa olla herkkä musassa.

Onko pakko aina säveltää tietynlaisia kappaleita, koska niille on kysyntää ja niitä halutaan? Olisi mukava tehdä sellaista, mitä muusikot joutuvat harjoittelemaan. Jos olet nainen ja sävellät intellektuellia musiikkia, niin et vaan voi olla se, joka tekee mestariteoksia.

6. Naisten omat asenteet ja mielikuvat alasta, liika itsekriittisyys

- Yhdeksi osatekijäksi nostetaan myös naisten omat asenteet. Alaa pidetään vaativana, kilpailua kovana ja menestymisen mahdollisuuksia arveluttavina. Vaikka naisilla on kiinnostusta musiikin tekemiseen, saattavat omat asenteet estää alalle pyrkimistä.
- Alan miehisestä historiasta johtuen tarvitaan rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta myös naisilta vanhojen asenteiden muuttamiseen. Avoimissa vastauksissa on paljon myös pohdintaa siitä, miten suuri vaikutus on ollut sillä, että on itse hiljaisesti hyväksynyt alan käytännöt ja koittanut vain sopeutua niihin.

- Moni jakaa kokemuksen siitä, että pitää jatkuvasti todistella olevansa parempi kuin miehet, jotta pääsee edes ns. perustasolle heidän kanssaan uskottavuudessa ja arvostuksessa.
- Moni tunnistaa itsessään taipumuksen ylikriittisyyteen omassa tekemisessään. Rima asetetaan todella korkealle ja epäonnistumisen vaara estää monia naisia toteuttamasta musiikillisia unelmiaan. Se on yksi merkittävä jarru uralla etenemisessä.

- *HUOM. Pieni osuus naisista kaikissa ikäryhmissä kuvaa avoimissa vastauksissa tilannetta sukupuolen osalta tasapuoliseksi. Nähdään, että kaikilla on samat mahdollisuudet tulla ja edetä alalla, ja että osaaminen ratkaisee. Näitä kommentteja on kuitenkin suhteessa koko aineistoon hyvin vähän.*

Miehet tuovat esille samoja tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä

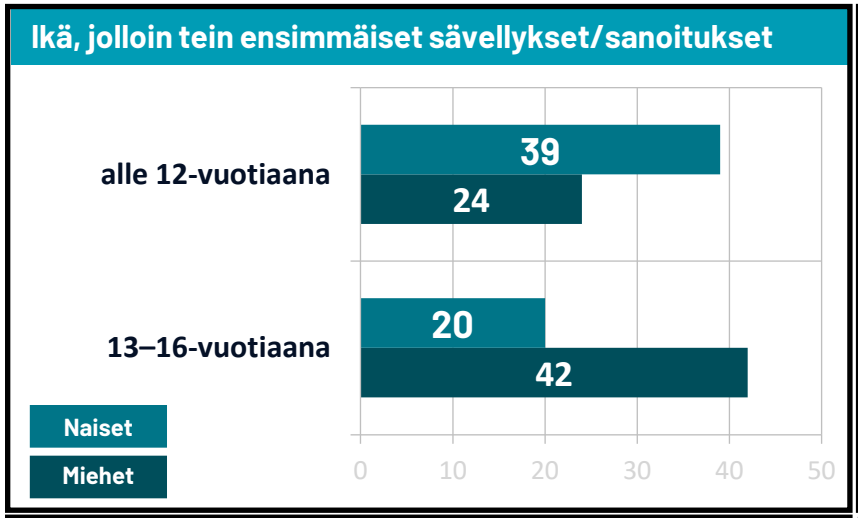
- Suurimmaksi tekijäksi miehet kaikissa ikäryhmissä nostavat perinteet, asenteet ja ennakkoluulot sekä musiikkialan luutuneet käytännöt. Musiikkialan miehisyys ja äijäkulttuuri jarruttaa naisten ja muunsukupuolisten alalle tuloa. Koetaan, että alan miesvaltaisuus on suuri poistyöntävä tekijä, ja sen vuoksi moni nainen jättää hakeutumatta alalle tai ryhtymättä musiikin tekijäksi. Pieni osa miehistä kertoo naisten arvostuksen ja näkyvyyden puutteesta sekä asennemuutoksen tarpeesta.
- Osa miehistä on huomannut positiivista kehitystä tapahtuneen viime vuosina. Vähinten kuitenkin alle 35-vuotiaiden miesten ryhmässä. Tässä ryhmässä on eniten niitä, jotka kokevat, että lähivuosikymmeninä asia tulee muuttumaan, kun vanhempien ikäryhmien tilalle tulee nuoremman sukupolven edustajia.
- Kasvatuksen ja musiikkiopintojen vaikutus nähdään myös kaikissa ikäryhmissä selittävänä tekijänä. Miesten kokemus on, että tyttöjä ei samalla tavalla kannusteta tekemään omia juttujaan niin kuin poikia. ”Pojat tekevät omia juttua, tytöt tekevät, mitä opetetaan”. Tytöt haluavat onnistua siinä, mitä opettaja heille ”antaa tehtäväksi”. Pojat haluavat onnistua siinä, missä he itse haluavat onnistua. Pitäisi enemmän rohkaista luovuuteen ja kokeilemiseen. ”Luovuus ei kasva kiltteydessä”.
- Miehet näkevät myös perhetilanteen vaikuttavan ja ohjaavan naisten tekemiä valintoja oman uran ja työn suhteen.

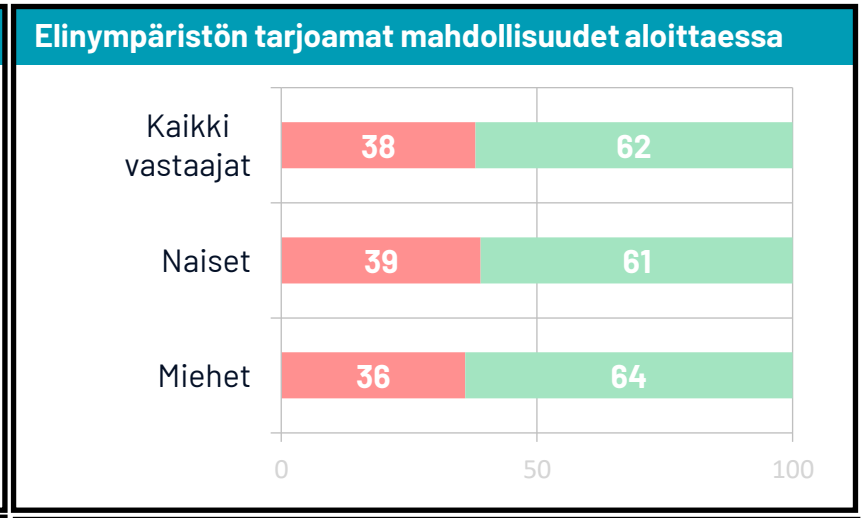
Merkittävä osa miehistä ei kuitenkaan tunnista muutoksen tarvetta nykytilanteeseen

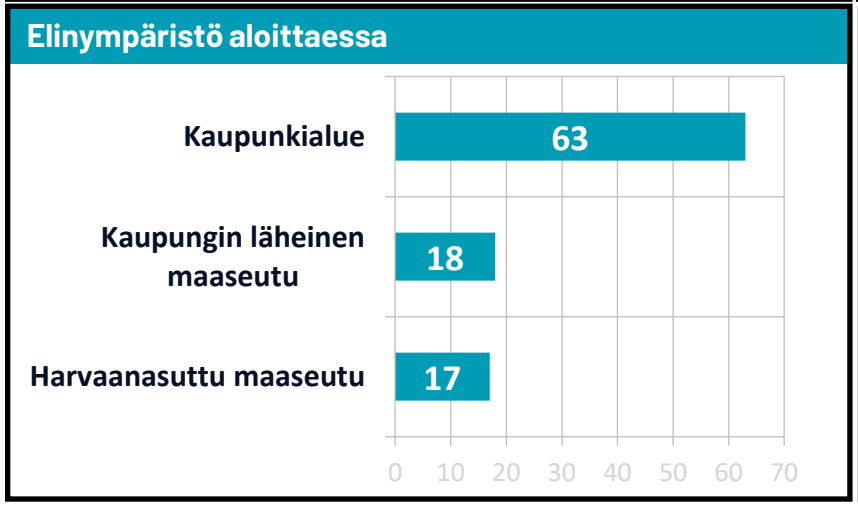
- Erityisesti 35–49-vuotiaiden ja yli 50-vuotiaiden miesten ryhmissä nostetaan vahvasti esille näkemys siitä, että kaikilla on jo nyt tasavertaiset mahdollisuudet edetä musiikin tekijäksi Suomessa. Tutkimuskysymystä pidetään kummallisena ja koetaan, ettei naisten osuutta musiikin tekijöissä ole tarve lähteä keinotekoisesti muuttamaan.
- Nähdään vahvasti, että taide ja osaaminen ratkaisevat ja kaikki ovat sukupuolesta riippumatta samalla viivalla. Jos on lahjakas, se kyllä huomataan, ja alalla ja uralla pääsee eteenpäin. Osa miehistä kommentoi, että tällä hetkellä naisia nostetaan esille jopa liian heppoisin perustein.
- Vain pieni osa naisvastaajista ja muunsukupuolisista kokee, että pelkkä osaaminen ja taide ratkaisevat, ja että kaikilla on samanlaiset mahdollisuudet menestyä.
- Yhdeksi syyksi alhaiselle prosenttiluvulle miespuoliset vastaajat nostavat myös sen, että naisia kiinnostavat muut asiat enemmän, eivätkä naiset edes halua alalle tai musiikin tekijöiksi. Tilannetta verrataan muihin aloihin, joissa naisten osuus on pienempi, koska naiset eivät halua alalle. Tilannetta verrataan myös tyypillisiin naisvaltaisiin aloihin, joihin miehiä ei niin paljon hakeudu.
- Osittain tuodaan myös esille sitä, että tytöillä ja naisilla ei ole tarpeeksi paloa ja motivaatiota tulla alalle. Koetaan myös, että naiset ehkä luovuttavat liian helposti ja naisten tekemä musiikki jää sen vuoksi pöytälaatikkoon. Moni näkee myös, että musiikkialalla naisia kiinnostaa enemmän musiikin esittäminen kuin sen tekeminen.

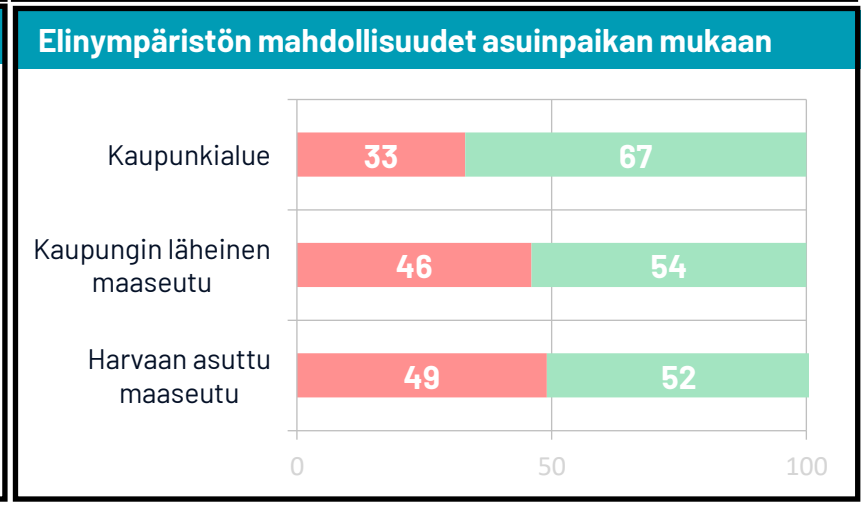
3. Säveltämisen ja sanoittamisen aloittaminen ja lähtökohdat

Säveltämisen ja sanoittamisen aloittaminen ja lähtökohdat

Palkkien luvut kuvaavat prosenttiosuuksia | 1-2=huonot | 3-4=hyvät

Minkä ikäisenä teit ensimmäiset sävellyksesi/sanoituksesi? Millainen oli elinympäristösi, kun aloit säveltämään/sanoittamaan?
Kun aloitit musiikin säveltämisen/sanoittamisen, millaiseksi koit oman elinympäristösi tarjoamat mahdollisuudet musiikin tekemiseen?

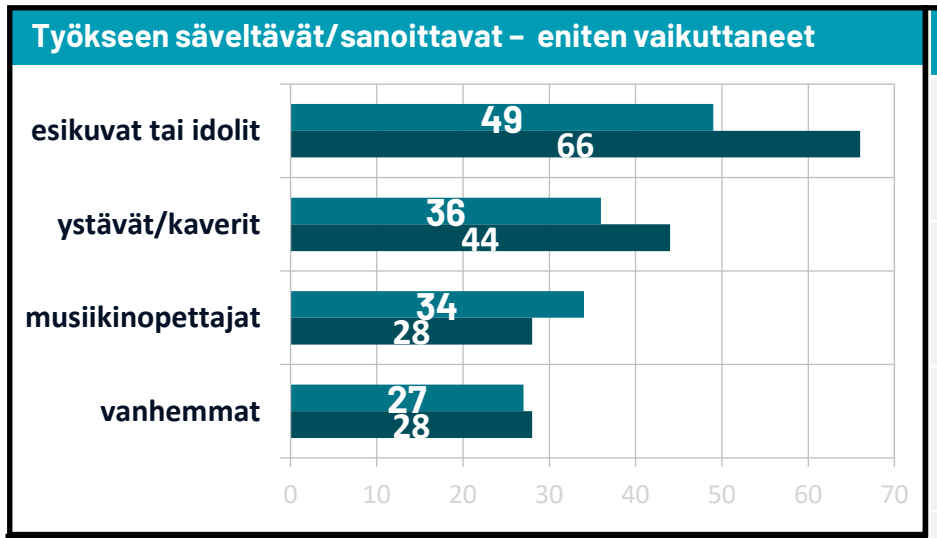
Naiset ovat aloittaneet musiikintekemisen nuorempana kuin miehet. Kaikista sävellyksiä/sanoituksia tehneistä 39 % naisista on tehnyt ensimmäiset teoksensa alle 12-vuotiaana kun taas miehistä 24 %. Tämä kumoaa väitteitä, sitä, että naiset eivät olisi yhtä kiinnostuneita alasta kuin miehet.

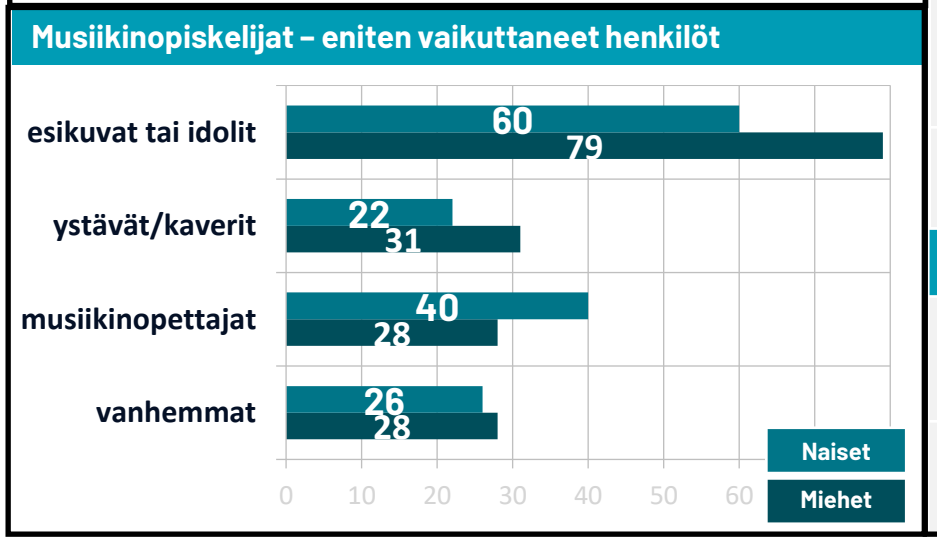
13-17-vuotiaiden ikäluokassa miehistä 42 % on lähtenyt tekemään musiikkia ja naisista 20 %. Näin ollen 59 % naisista ja 66 % miehistä on tehnyt ensimmäiset sävellykset/sanoitukset 16-ikävuoteen mennessä. Sen jälkeen ei enää ole merkittäviä eroja miesten/naisten väillä.

Elinympäristön tarjoamat mahdollisuudet naiset ja miehet kokevat alkuvaiheessa samanlaisina, naisista 61 % ja miehistä 64 % oli kokenut mahdollisuutensa hyvinä. Asuinpaikoista kaupunkialue tarjoaa parhaat mahdollisuudet suhteessa maaseutuun.

Opiskelijoiden kokemukset lähtökohdista ovat hyvin samansuuntaiset kuin musiikkia tehneillä yleensä. Erityishuomiona voi nostaa, että musiikkia opiskelevista naisista jopa 51 % on tehnyt ensimmäiset teoksensa alle 12-vuotiaana.

Säveltämiseen ja sanoittamiseen vaikuttaneet

Median/somen vaikutus	Naiset	Miehet
Työkseen säveltävät/ sanoittavat	**13 %**	**12 %**
alle 35-vuotiaat	27 %	17 %
35-49-vuotiaat	10 %	7 %
yli 50-vuotiaat	4 %	14 %
Asteikolla 1-4, jossa	*Paljon (3-4)*	

Median/somen vaikutus	Naiset	Miehet
Musiikinopiskelijat	**21 %**	**36 %**
Asteikolla 1-4, jossa	*Paljon (3-4)*	

Sekä työkseen säveltävät/sanoittavat että musiikinopiskelijat kokevat, että musiikin tekemisen aloitukseen ovat vaikuttaneet eniten esikuvat ja idolit. Tämä korostuu vielä enemmän miehillä (naiset 49 %–60 % ja miehet 66 %–79 %).

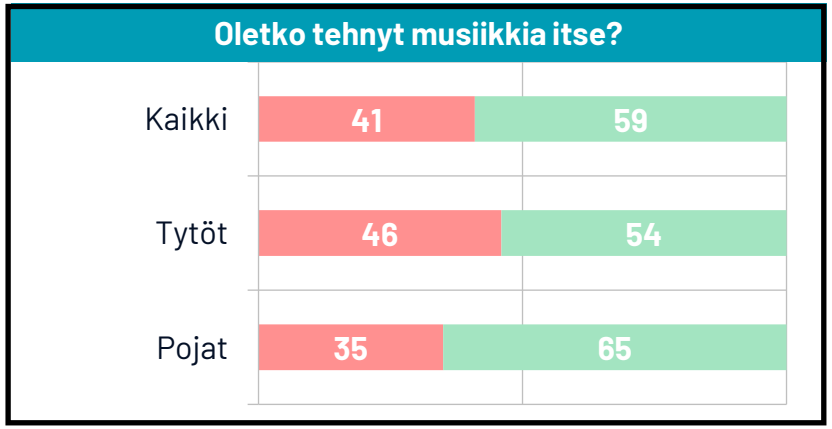
Ystävien ja kavereiden vaikutus on myös ollut merkittävä (36 % naiset ja 44 % miehet), joskin opiskelijat kokevat heidän vaikutuksen pienemmäksi. Naispuolisilla säveltäjillä/sanoittajilla musiikinopettajien merkitys on suurempi kuin miehillä.

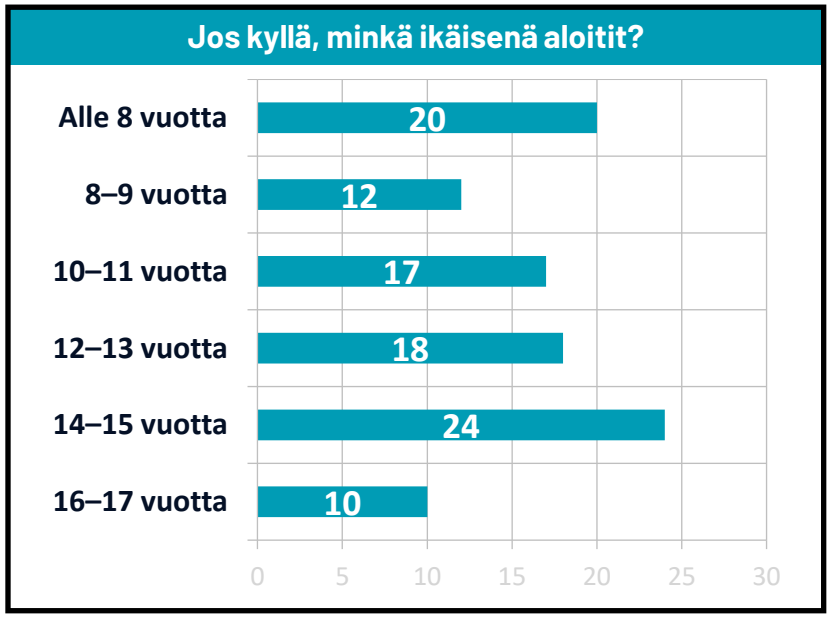
Median ja somen vaikutus selkeästi korostuu nuoremmissa ikäluokissa ja nuorten musiikinharrastajien kohdalla merkitys on kasvanut entisestään.

Huom! Miesopiskelijoiden tulos on vain viitteellinen, koska vastausten n-luku on 40.

Ketkä henkilöt ovat mielestäsi eniten vaikuttaneet siihen, että sinusta tuli säveltäjä/sanoittaja?
Ketkä henkilöt ovat eniten vaikuttaneet siihen, että aloit tekemään sävellyksiä/sanoituksia?

Nuorten (13-17 -vuotiaiden) musiikin tekeminen

Palkkien luvut kuvaavat prosenttiosuuksia

EI KYLLÄ

Ovatko jotkut henkilöt vaikuttaneet siihen, että aloit tehdä biisejä?	Tytöt	Pojat
Nuoret musiikinharrastajat	79 %	77 %
	Kyllä %	
Ketkä ovat vaikuttaneet eniten?		
Esikuvat/idolit	54 %	55 %
Musiikinopettajat	53 %	45 %
Ystävät/kaverit	42 %	30 %
Vanhemmat	36 %	37 %
Sukulaiset	16 %	10 %

Median ja somen vaikutus	Tytöt	Pojat
Nuoret musiikinharrastajat	43 %	41 %
Asteikolla 1-4, jossa	*Paljon (3-4)*	

Miten paljon media/some on vaikuttanut siihen, että innostuit säveltämisestä/sanoittamisesta/ biisien tekemisestä? Asteikolla 1-4, jossa 1=ei ole vaikuttanut lainkaan ja 4=on vaikuttanut erittäin paljon

Nuoret musiikinharrastajat ovat kiinnostuneita säveltämisestä/ sanoittamisesta. 58 % on tehnyt musiikkia itse, 54 % tytöistä ja 65 % pojista.

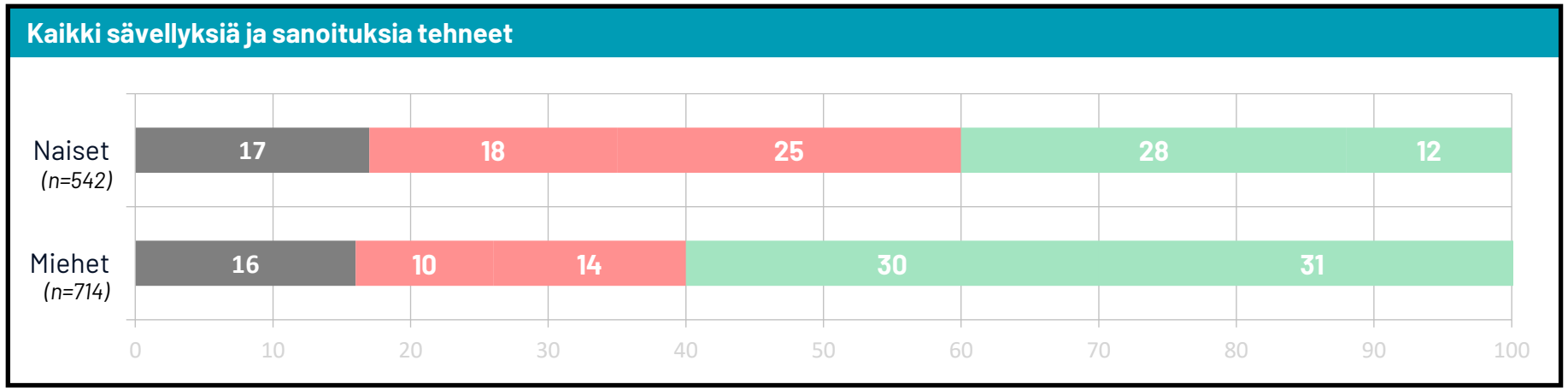
Nuoret ovat aloittaneet musiikin tekemisen jo varhaisessa vaiheessa. 20 % on aloittanut alle 8-vuotiaana ja lähes puolet 11 ikävuoteen mennessä. Tyttöjen ja poikien välillä ei ole suuria eroja.

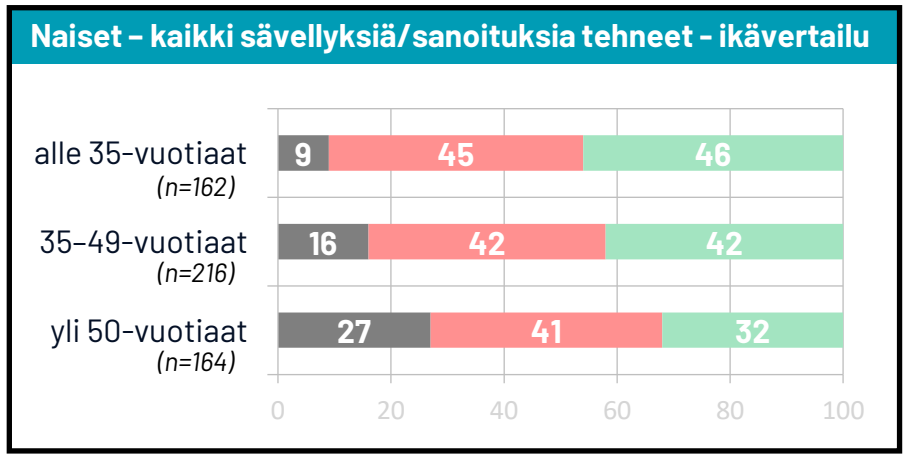
Kaikilla korostuvat esikuvien ja idolien sekä musiikinopettajien merkitys säveltämisen/sanoittamisen aloittamisessa. Tytöillä musiikinopettajien sekä ystävien/kaverien merkitys näyttäytyy hieman suurempana kuin pojilla.

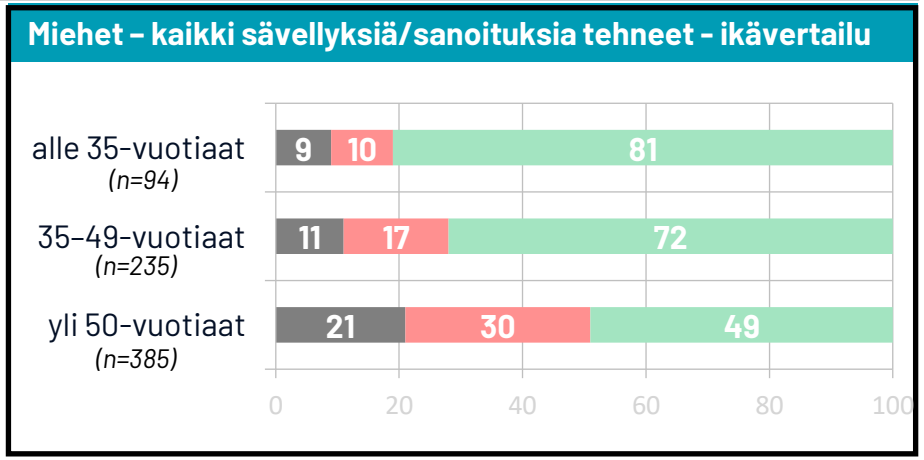
Median ja somen vaikutus korostuu koko ajan enemmän. Vanhempien sukupolvien kohdalla vaikutus on vielä vähäinen, mutta tällä hetkellä musiikkia harrastavista tytöistä ja pojista yli 40 % kokee, että some/media on vaikuttanut innostukseen alkaa säveltämään tai sanoittamaan musiikkia.

VASTAKAIKU

Musiikkiteknologian hyödyntämisen helppous

En ole juurikaan käyttänyt | 1=erittäin vaikeaa | 2 | 3 | 4=erittäin helppoa | Palkkien luvut kuvaavat prosenttiosuutta vastaajajoukosta

Kuinka helppoa sinulle on ollut hyödyntää musiikkiteknologiaa musiikin tekemisessä?
Asteikolla 1-4, jossa 1=erittäin vaikeaa, 4=erittäin helppoa / myös vaihtoehto: en juurikaan ole käyttänyt musiikkiteknologiaa

Musiikkiteknologian hyödyntämisessä on merkittäviä eroja miesten ja naisten välillä. Naispuolisista sävellyksiä ja sanoituksia tehneistä vain 40 % kokee musiikkiteknologian hyödyntämisen helpoksi kun miesten vastaava luku on 61 %.

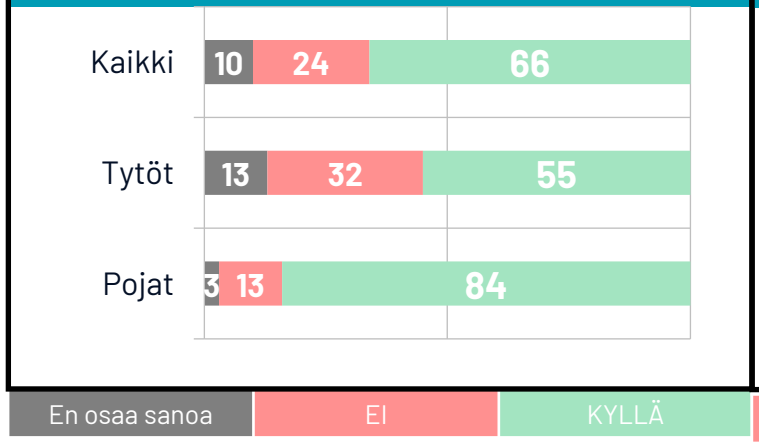
Samankaltainen ero näkyy myös ammattimaisten säveltäjien/sanoittajien joukossa, naisista 50 % ja miehistä 70 % kokee musiikkiteknologian hyödyntämisen helpoksi.

Ikäluokkien osalta nähdään, että nuoremmissa ikäluokissa teknologian hyödyntäminen koetaan helpommaksi.

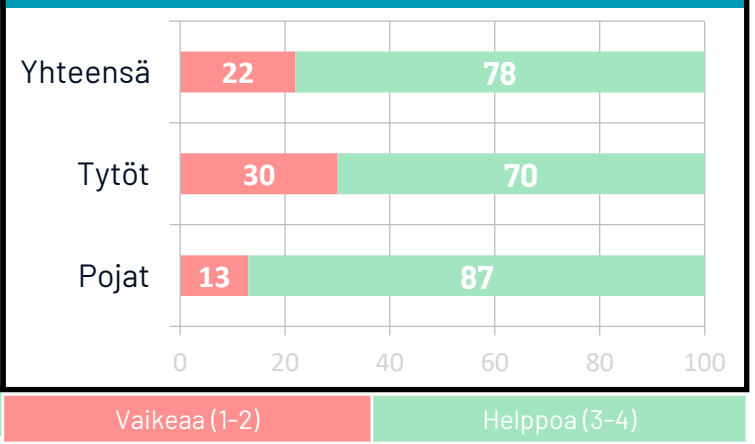
Silti 45 % alle 35-vuotiaista naisista kokee musiikkiteknologian hyödyntämisen vaikeaksi, ja 9 % ei ole juurikaan käyttänyt musiikkiteknologiaa. Nuorilla miehillä vastaavat luvut ovat 10 % ja 9 %.

Musiikkiteknologian hyödyntämien – nuoret musiikinharrastajat ja musiikinopiskelijat

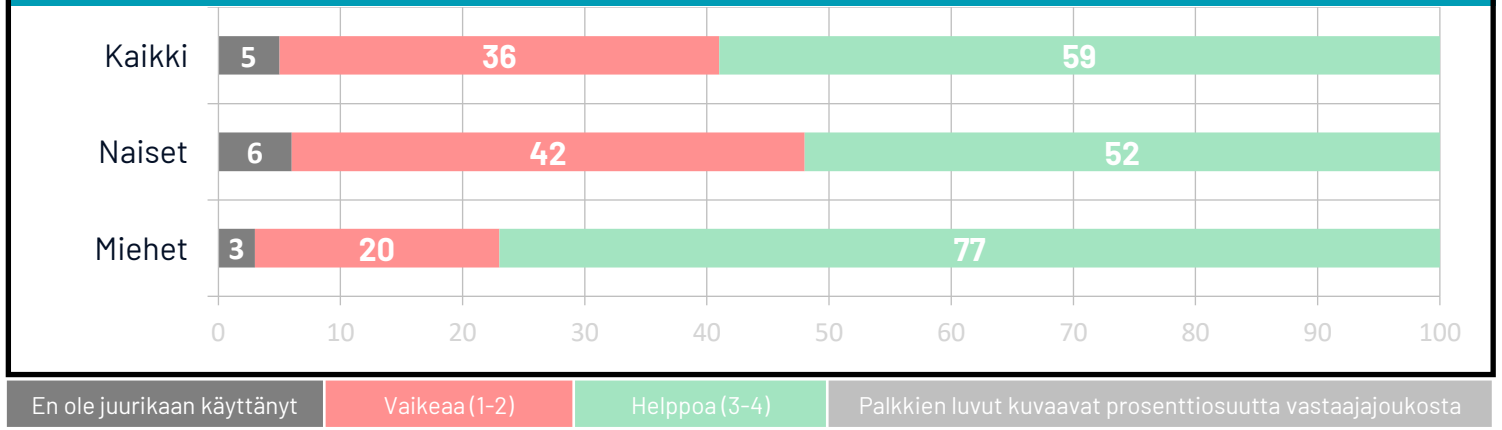
Nuoret musiikinharrastajat – Oletko käyttänyt jotain musiikkiteknologiaa tehdessäsi musiikkia?

Nuoret musiikinharrastajat – Kuinka helppoa sinulle on hyödyntää musiikkiteknologiaa?

Musiikinopiskelijat – Kuinka helppoa sinulle on hyödyntää musiikkiteknologiaa?

Kuinka helppoa sinulle on ollut hyödyntää musiikkiteknologiaa musiikin tekemisessä? Asteikolla 1-4, jossa 1=erittäin vaikeaa, 4=erittäin helppoa / myös vaihtoehto: en juurikaan ole käyttänyt musiikkiteknologiaa

Musiikkiteknologian hyödyntäminen noudattaa samaa linjaa kaikissa ikäluokissa, myös opiskelijoiden ja nuorten musiikinharrastajien keskuudessa. Tytöt ja naiset kokevat musiikkiteknologian hyödyntämisen vaikeammaksi kuin pojat ja miehet.

Musiikkiteknologian hyödyntämisen osalta erot lähtevät syntymään jo nuorena. Nuoruusvaiheessa 55 % tytöistä ja 84 % pojista on käyttänyt musiikkiteknologiaa tehdessään musiikkia. Avoimissa vastauksissa korostuu, että musiikkiteknologiaosaamisen kehittäminen varhaisessa vaiheessa on hyvin tärkeä osa musiikin säveltämistä.

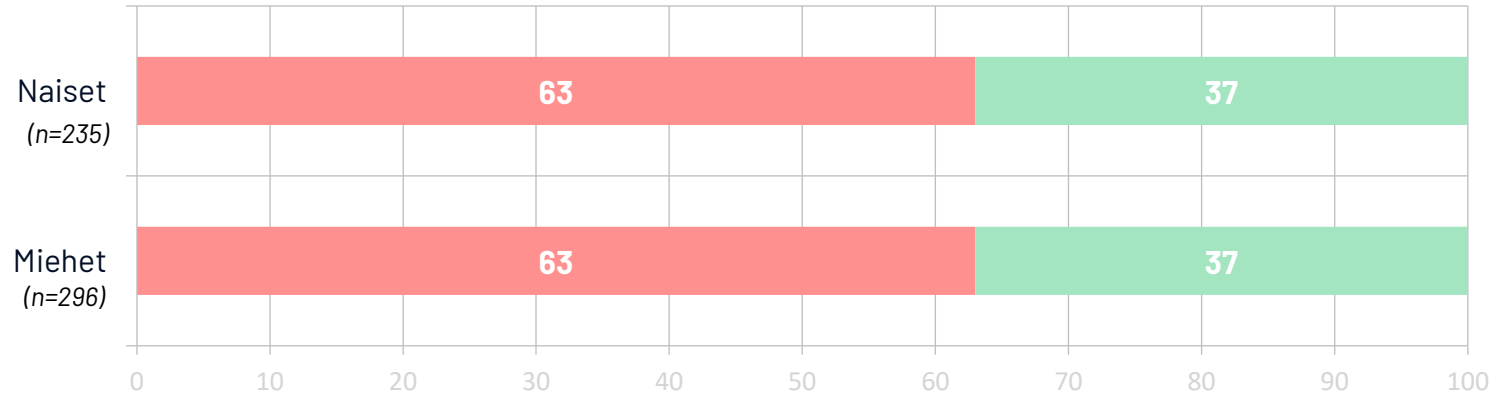
82 % nuorista musiikinharrastajista on osallistunut musiikin hahmotuksen tunneille (muha-tunneille). Musiikinopiskelijoiden osalta luku on 96 %. Sukupuolten välillä ei ole eroja.

Nuoret musiikinharrastajat ovat kokeneet Muha-tuntien hyödyiksi teorian opiskelun, nuottien lukemisen ja kirjoittamisen taidon sekä tuen musiikin tekemisen. Pieni osa koki, ettei tunneista ole heille hyötyä.

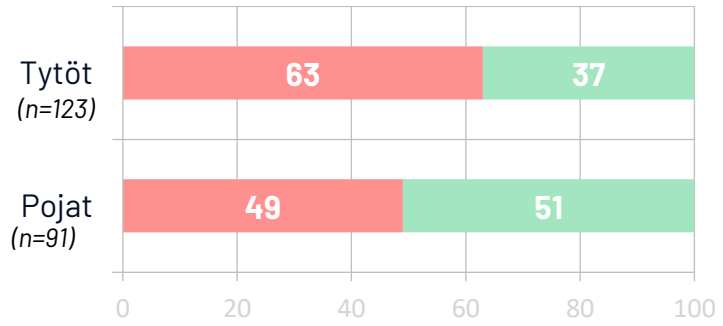
4. Säveltäminen ja sanoittaminen harrastuksena ja työnä

Säveltäjän/sanoittajan työn ja ammatin selkeys

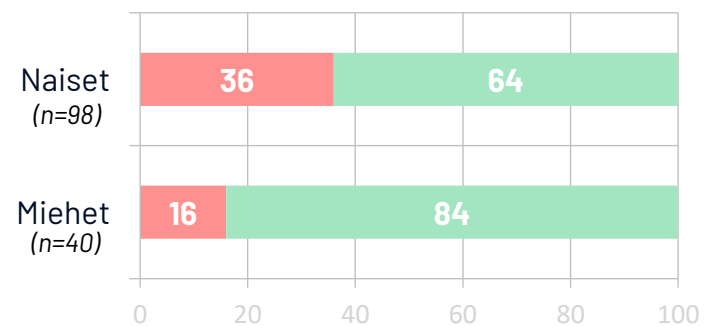
Työkseen säveltävät/sanoittavat (ennen alalle tuloa)

Nuoret musiikinharrastajat - säveltäneet/sanoittaneet

Musiikinopiskelijat

1-2=ei selkeä kuva | **3-4=selkeä kuva** | Palkkien luvut kuvaavat prosenttiosuutta vastaajajoukosta

Ammattimaiset säveltäjät/sanoittajat kokevat, että heillä ei ollut ennen alalle tuloa kovinkaan selkeää kuvaa siitä, mitä säveltäjän/sanoittajan ammatti tarkoittaa. Vain 37 % koki, että heillä oli jo etukäteen selkeä kuva työstä.

Nuorista ja musiikinharrastajista pojilla/miehillä on selkeämpi kuva säveltäjän/sanoittajan ammatista. Nuorista musiikinharrastajista 51 % pojista ja 37 % tytöistä pitää kuvaa selkeänä.

Musiikinopiskelijat tuntevat säveltäjän/sanoittajan ammatin paremmin. Naisista 64 % pitää kuvaa selkeänä ja miehistä 84 % (tässä kuitenkin miesten n-määrä 40, eli tulokset viitteellisiä).

Työkseen säveltävät/sanoittavat: Silloin kun pohdit vaihtoehtoja työksesi/ammatiksesi, miten selkeä kuva sinulla oli siitä, mitä säveltäjän ja sanoittajan ammatti tarkoittaa?
Opiskelijat: Miten selkeä kuva sinulla on mielestäsi siitä, mitä säveltäjän/sanoittajan ammatti Suomessa tarkoittaa? Asteikolla 1-4 jossa 1=ei lainkaan selkeä, 4=erittäin selkeä
Nuoret: Miten hyvin tiedät, millaista on työ/ammatti säveltäjänä tai sanoittajana?

Nuorten kiinnostus musiikin tekemisestä ja tuen tarve

Nuoret – kiinnostus musiikin tekemiseen	Tytöt	Pojat
Nuoret, jotka säveltävät/sanoittavat itse	74 %	86 %
Nuoret, jotka eivät sävellä/sanoita itse	41 %	50 %
	Kiinnostunut paljon 3-4	

Miten kiinnostunut olet musiikin tekemisestä (säveltämisestä, sanoittamisesta)? Asteikolla 1-4, jossa 1=en lainkaan kiinnostunut ja 4=erittäin kiinnostunut

Nuoret ovat kiinnostuneet musiikin tekemisestä, koska sen kautta pääsee ilmaisemaan omaa luovuutta ja tunteitaan. Moni kommentoi musiikin tekemisen olevan yksiselitteisesti hauskaa. Osa on innostunut koulun, kurssin tai musiikkiharrastuksen kautta. Esikuvat ja lähipiiri ovat myös vaikuttaneet. Lisäksi yleinen kiinnostus musiikista on saanut tekemään sitä myös itse. Kiinnostuksen syytä ovat hyvin samanlaisia tytöillä ja pojilla.

Mikä sai sinut innostumaan musiikin säveltämisestä tai sanoittamisesta? Mikä siinä erityisesti kiinnostaa?

Millaista apua/tukea toivoisit?

- Apua tai neuvoa kaivataan mm. miksaukseen, rytmeihin ja sointuihin, sanoittamiseen ja ylipäätään toimivan kappaleen tekemiseen. Osa kaipaa apua myös musiikkiohjelmien ja -teknologian suhteen tai soittimien ostamiseen.
- Lisäksi toivotaan toimintaa ja kursseja, etenkin konkreettista apua opettajilta. Toiveena on myös saada kannustusta, kilpailuja ja näkyvyyttä sekä verkostoja.
- Etenkin pojat kaipaavat palautetta ja esiintymismahdollisuuksia sekä ideoita biiseihin.
- Osa vastaajista kokee, ettei tarvitse minkäänlaista tukea musiikin tekemiseen. He tekevät musiikkia mieluiten omilla ehdoillaan tai saavat jo tarpeeksi apua ja tukea.

Millaista apua ja tukea toivoisit itsellesi musiikin tekemiseen (säveltämiseen/sanoittamiseen)?

Musiikinopiskelijoiden kiinnostus säveltäjän/sanoittajan uralle ja tuen tarve

Kuinka kiinnostavana koet säveltäjän/sanoittajan uran?	Naiset	Miehet
Koen uran kiinnostavaksi (3-4)	73 %	88 %
Todennäköisyys sille, että säveltämisestä/ sanoittamisesta tulee ammatti	**Naiset**	**Miehet**
On todennäköistä, että tulee minulle ammatti (3-4)	32 %	48 %

Kuinka kiinnostavaksi koet säveltäjän/sanoittajan uran?
Asteikolla 1-4, jossa 1=ei lainkaan kiinnostava ja 4=erittäin kiinnostava
Miten todennäköisesti säveltämisestä/sanoittamisesta tulee sinulle ammatti?
Asteikolla 1-4, jossa 1=ei lainkaan todennäköisesti ja 4=erittäin todennäköisesti

Säveltämisestä ja sanoittamisesta on innostuttu ennen kaikkea intohimosta musiikkia ja luovaa ilmaisua kohtaan. Musiikin tekeminen on kanava itsen ja omien tunteiden ilmaisuun. Monella musiikki on aina ollut vahva osa elämää, joten säveltämisestä ja sanoittamisesta on kiinnostuttu luonnostaan. Osa kertoo, että kiinnostus on syttynyt esikuvien tai kannustuksen myötä. Jotkut olivat alkaneet säveltää tai sanoittaa tarpeeseen, esim. omalle bändille. Kiinnostuksen syyt ovat samanlaisia kaikissa vastaajaryhmissä.

Mitkä asiat ovat eniten vaikuttaneet siihen, että aloit säveltämään/ sanoittamaan? Mikä siinä erityisesti kiinnosti ja houkutteli?

Naiset

- Opintojen **työelämälähtöisyys** koetaan tärkeäksi. Vastaajat toivovat **verkostoitumista ja yhteistyötä** alan toimijoiden kanssa jo opinnoissa. Lisäksi alan ammattilaisilta toivotaan neuvoja ja tietoa alasta ja sen toimintatavoista.
- Vastaajat toivovat myös **kursseja, jotka keskittyisivät säveltämiseen tai sanoittamiseen**. Kurssi voisi olla jopa pakollinen osa opintoja.
- Lisäksi kaivataan **kannustusta sekä ohjausta ja tukea käytännön asioihin**, kuten omien töiden tarjoamiseen, apurahojen hakemiseen tai musiikkiteknologian käyttämiseen.

Miehet

- Vastaajat toivovat etenkin **kannustusta ja henkilökohtaista palautetta**. Myös verkostoitumista alan ammattilaisten kanssa toivotaan.
- Lisäksi toivotaan alan **työmahdollisuuksien ja toimintatapojen esittelyä**. Alan toimijat voisivat kertoa omasta urapoluistaan, antaa vinkkejä, ja vastata kysymyksiin.
- Monia toivoisi selontekoa siitä, **miten alalla voi tehdä rahaa** ja mistä tulot voisivat koostua.
- Myös **säveltämisen tai sanoittamisen kursseja** toivotaan.

Millainen tuki auttaisi erityisesti opiskeluvaiheessa parhaiten siinä, että säveltämisestä/ sanoittamisesta voisi tulla ura ja ammatti?

Säveltämisen ja sanoittamisen lopettamista harkinneet

Harkinnut lopettamista	Naiset	Miehet
Työkseen säveltävät/sanoittavat	51 %	41 %
Musiikinopiskelijat	62 %	40 %

Työkseen tekevät. Onko urallasi ollut vaiheita, jolloin olet harkinnut lopettavasi säveltäjän/sanoittajan urasi? Kyllä/ei

Opiskelijat: Onko sinulla ollut vaiheita, jolloin olet harkinnut lopettavasi säveltämisen/sanoittamisen? Kyllä/ei
Jos kyllä: Millaisia vaiheita ja mistä syystä?

Säveltäminen ja sanoittaminen koetaan haastavaksi alaksi erityisesti heikon ja epävakaan toimeentulon takia. Miehet tuovat lisäksi esille alan henkistä kuormitusta. Naisten kohdalla taas alalta työntää pois epätasa-arvoinen kohtelu, väheksyntä ja pahimmillaan syrjintä.

Useat ammattisäveltäjät/sanoittajat ovat harkinneet lopettamista, 51 % naisista ja 41 % miehistä. Tilanne on samanlainen myös musiikinopiskelijoiden keskuudessa, naisten prosentti (62 %) on jopa yli 10 % korkeampi kuin alan ammattilaisilla.

Työkseen säveltävät/sanoittavat

Naiset

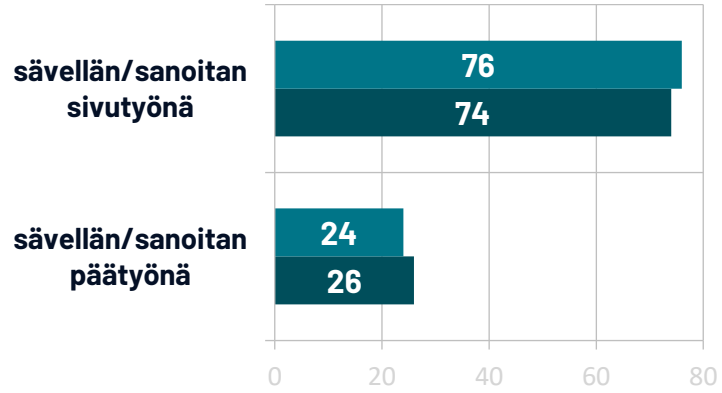
- Lopettamista harkitaan **heikon toimeentulon** takia. Etenkin marginaalisempien genrejen edustajien on haastavaa saada riittävä toimeentulo. Jo musiikin tekeminen maksaa, eikä siitä saadut korvaukset ole riittäviä tai ennustettavia. Moni on siirtynyt kokonaan tai osittain muihin töihin.
- **Valta ja verkostot ovat pienen piirin käsissä**, eivätkä sovitut asiat toteudu. Monet kokevat jäävänsä verkostojen ulkopuolelle tai kokonaan yksin.
- Naiset ovat kokeneet alalla **väheksyntää ja häirintää.**
- Lisäksi **epävarmuudet omasta osaamisesta** ovat saaneet harkitsemaan lopettamista.

Miehet

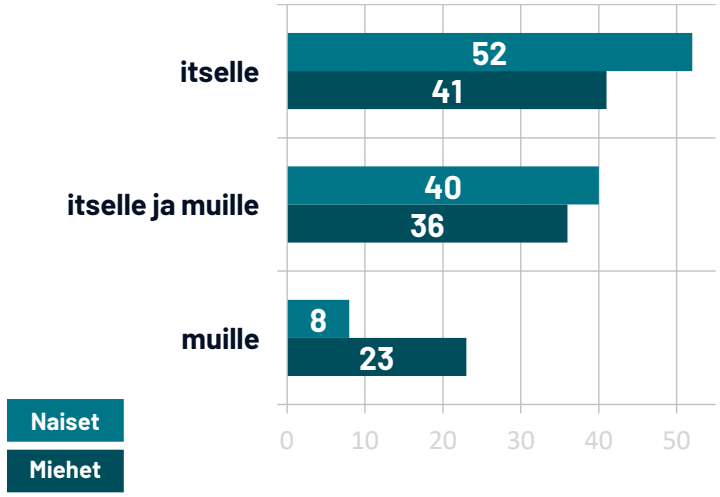
- **Heikko toimeentulo** on yleisin syy harkita lopettamista. Jo musiikin tekeminen maksaa, eikä siitä saadut korvaukset ole riittäviä tai ennustettavia. Moni kokee, että toimeentulo on helpompi saada muista töistä.
- Epävarmuus töistä ja tuloista tekevät alasta **raskaan myös henkisesti.** Rasittavuutta lisää myös uupuminen alaan, suosion vähyys ja oman osaamisen kyseenalaistaminen.
- **Ala on kilpailtu ja keskittynyt,** pienempien tekijöiden ja marginaalisempien genrejen edustajien on hankalaa menestyä. Monilla on puute verkostoista, töistä ja julkaisukanavista.

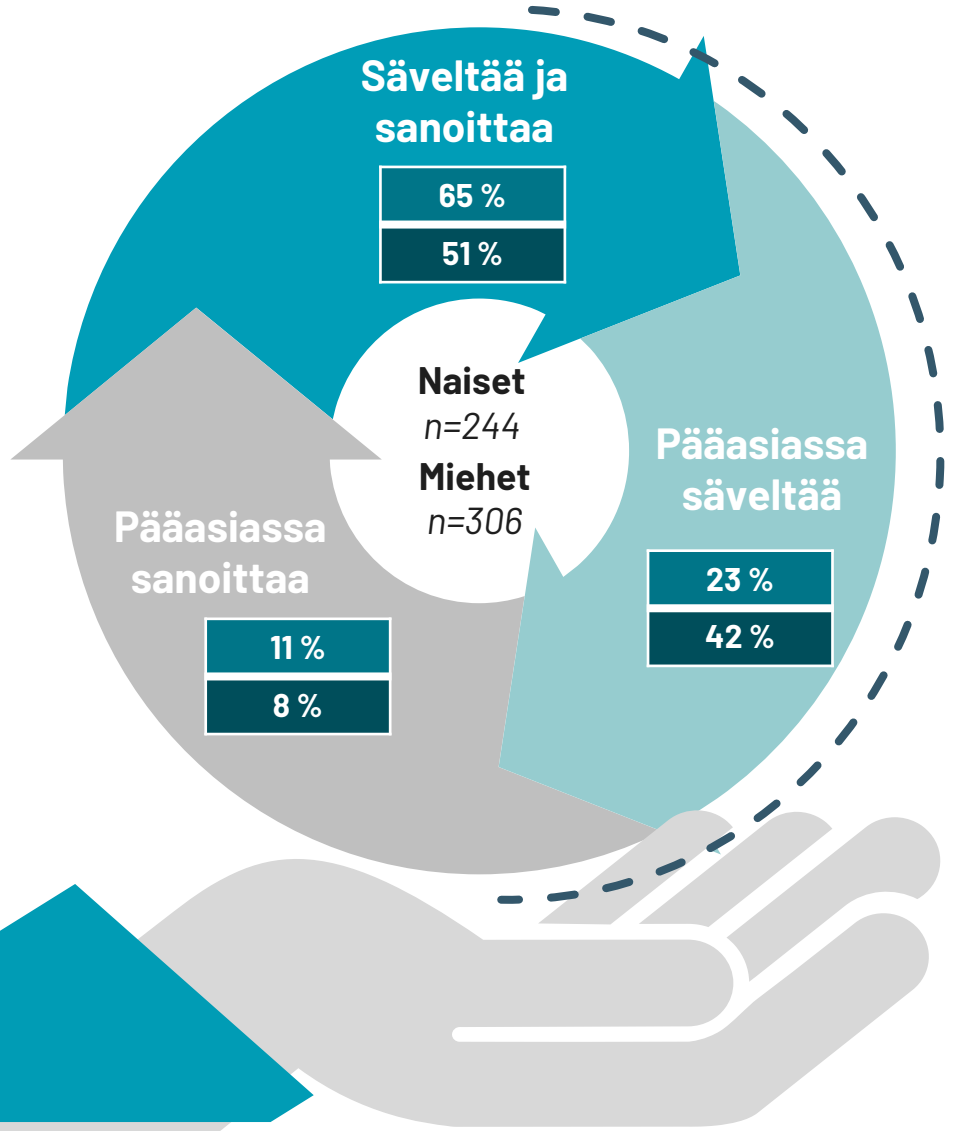
Säveltäjänä/sanoittajana työskentelevät

Sivutyö vs. päätyö

Säveltää/sanoittaa enimmäkseen

VASTAKAIKU

5. Verkostojen merkitys ja kehittäminen

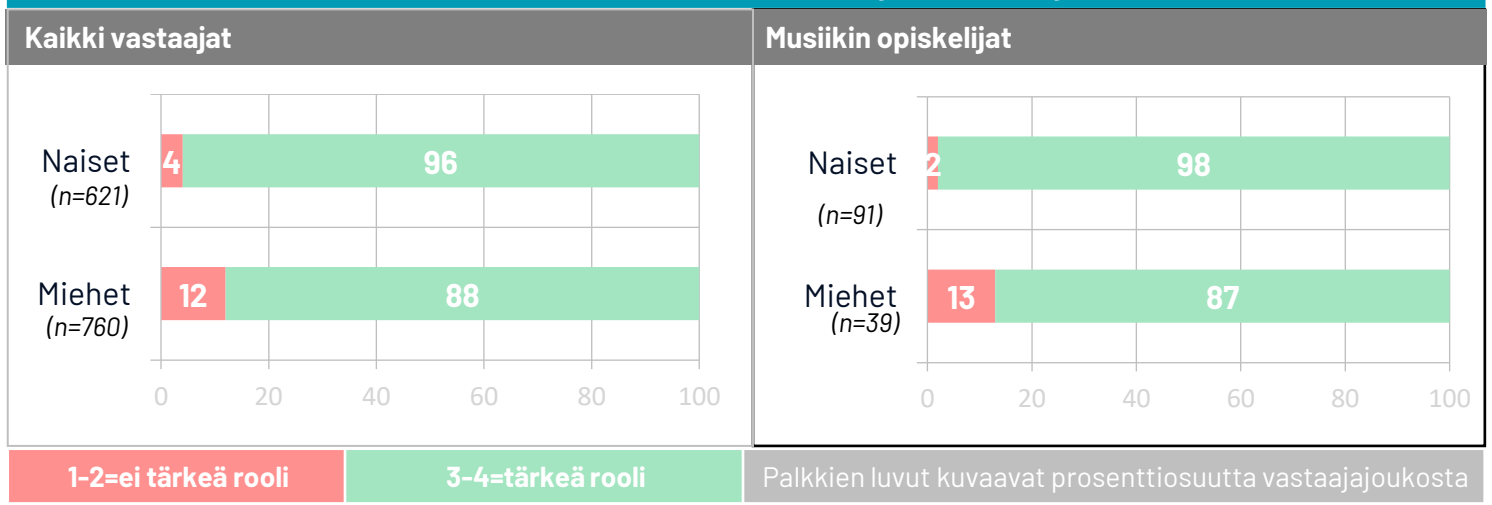
Nuorempien ja vanhempien muusikkojen pitäisi löytää toisensa. Pyöritään yleensä aina tosi samanikäisten joukossa. Miten löytäisi sellaisia verkostoja, joissa on eri-ikäisiä, uran eri vaiheessa olevia? Opintoaikana on vähän asetelma opettaja-oppilas... Pitäisi päästä enemmän tasavertaisuuteen. Facebookissa on pari ryhmää, naisverkostojen ryhmiä. Pitäisi olla jotain erityisesti säveltäjille ja sekoittaa eri genrejä, saada aikaan eri genrejen kohtaamista. Nyt ne on yksityisten artistien ja säveltäjien ylläpitämiä ryhmiä.

Verkosto on ensiarvoisen tärkeä, mutta se ei ole kenelläkään heti olemassa. Se on pitkällistä puurtamista, mutta tärkeää on se, että tekee aika monipuolisesti eri ihmisten kanssa. Ja haistelee sitä, että ketkä on niitä ammattimaisia tekijöitä. Sitä monesti näkee, että jumahdetaan tekemään niiden kahden tyypin kanssa, vaikka vuodeksi. Varsinkin alkuvaiheessa se ei kannata. Aina kannattaa ottaa yksi sessio! Se on vain yksi päivä tai puolikas elämästä! Kannattaa käydä erilaisilla keikoilla ja tapahtumista. Voi tavata, lähestyä ihmisiä. Sen merkitys on ihan valtava. Vähän kerrassaan ja tekee jatkuvasti musiikkia. Koko ajan tsekki, että menenkö ammattimaiseen suuntaan.

Aina puhutaan, että piano ja laulu riittää. Mutta jos siinä rinnalla on lähes valmis hyvänkuuloinen demo, niin väitän, että se voittaa. Pitäisi osoittaa oma osaaminen melodisesti. Joutuu miettimään, kuka tämän demon tekisi ja mitä siitä joutuu maksamaan? Perustaidot demotukseen pitäisi olla kaikille oppilaitoksissa. Auttavakin kyky siihen ja vaikka ei niin kiinnostaisi, niin ainakin alkaa ymmärtämään sanastoa ja pystyy puhumaan tuottajan kieltä. Tämä on usein eriarvoistava asia.

Verkostojen tärkeys ja niistä saatu apu uran edistämisessä

Kuinka tärkeä rooli verkostoilla on säveltäjän/sanoittajan uralla?

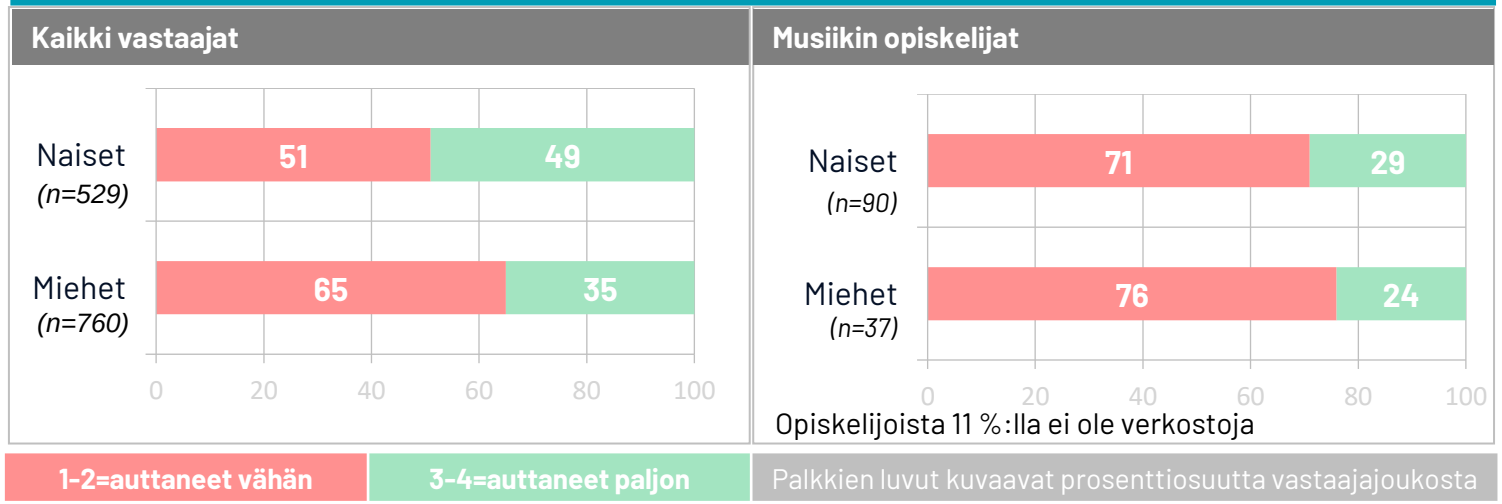

Miten tärkeä rooli musiikkialan verkostoilla on mielestäsi säveltäjien/sanoittajien uran edistämisessä?
Asteikolla 1-4, jossa 1=ei lainkaan tärkeä ja 4=erittäin tärkeä

Kaikki alalla toimivat näkevät verkostojen merkityksen erityisen tärkeänä. Sävellyksiä ja sanoituksia tehneistä naisista 96 % ja miehistä 88 % pitää verkostojen merkitystä tärkeänä. Musiikinopiskelijoiden kohdalla luvut ovat lähes identtiset.

Tärkeydestä huolimatta vain osa kokee saavansa apua omilta verkostoiltaan. Naiset saavat enemmän apua: 49 % naisista ja 35 % miehistä kokee saavansa apua verkostoiltaan. Musiikinopiskelijoiden kohdalla luvut laskevat tästä, naisista 29 % ja miehistä 24 % kokee saavansa apua.

Omilta verkostoilta saatu apu säveltäjänä/sanoittajana

Kuinka paljon musiikkialan verkostot ovat auttaneet sinua tähän mennessä tehdessäsi sävellyksiä/sanoituksia?
Asteikolla 1-4, jossa 1=erittäin vähän ja 4=erittäin paljon, myös vaihtoehto: minulla ei ole verkostoja

Opiskelijat: Kuinka paljon musiikkialan verkostot ovat auttaneet sinua tähän mennessä tehdessäsi sävellyksiä/sanoituksia? Asteikolla 1-4, jossa 1=erittäin vähän ja 4=erittäin paljon, myös vaihtoehto: minulla ei ole verkostoja

VASTAKAIKU

Verkostojen ja kehittymistä tukevien mahdollisuuksien lisääminen

- Tärkeimmiksi verkostoiksi koetaan muut alan toimijat, eli kollegat, artistit, co-writerit sekä tuottajat, kustantajat, keikkajärjestäjät ja levy-yhtiöiden edustajat. Tärkeiksi verkostoiksi luetaan myös opintojen, töiden ja järjestöjen kautta kertyneet verkostot. Osa kertoi verkostoituneensa myös suhteiden kautta.
- Moni kokee nykyiset verkostot pienen piirin hallinnoimiksi ja vaikeapääsyisiksi. Lisäksi verkostot koetaan hyvin pääkaupunkiseutukeskeisiksi.
- Suurin osa on verkostoitunut aktiivisesti itse esimerkiksi tapahtumissa tai lähestymällä itse ihmisiä. Verkostoitumista ja hyviä suhteita alalla pidetään erittäin tärkeinä.

- Verkostojen kehittäminen nähdään keskeisenä toimenpiteenä. Verkostoilta toivotaan etenkin uusia ideoita, yhteistyötä ja tietoa alalla toimimisesta. Verkoston kautta halutaan vertaistukea ja mentorointia.
- Verkostoja voitaisiin kehittää etenkin tapahtumien ja tilaisuuksien kautta. Erilaiset kurssit, leirit ja seminaarit nähdään keinona kehittää verkostoja. Biisintekoleirit mainitaan hyvänä esimerkkinä.
- Verkostojen rakentamiseksi toivotaan eri järjestöjen, organisaatioiden, oppilaitosten ja yritysten parempaa yhteistyötä. Verkostoitumistapahtumia toivotaan laajemmin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.
- Osa toivoo naisille ja vähemmistöille omia tapahtumia. Halutaan esimerkiksi naisryhmiä, joissa voisi käydä läpi omia demoideoita ja saada palautetta ja sparrausta.
- Moni kaipaisi lisäksi jonkinlaista alustaa tai ohjelmaa, joka yhdistäisi eri toimijoita, ja jolta voisi etsiä kontakteja.
- Lisäksi toivotaan, että nuorille tarjottaisiin enemmän mahdollisuuksia.

Millaiset verkostot koet erityisen tärkeiksi? Millaisia verkostoja toivoisit, mitä pitäisi olla enemmän?

6. Esteet ja ongelmat säveltäjänä ja sanoittajana

Suurimmat esteet säveltäjäksi/sanoittajaksi ryhtymiselle

Suurimmat esteet säveltäjäksi/sanoittajaksi ryhtymisessä	NAISET	MIEHET	MUU
oma epävarmuus/uskon puute	82 %	74 %	68 %
mielikuvat alalta (esim. siitä miten hankalaa alalla menestyminen on)	80 %	67 %	75 %
omat liian kovat vaatimukset osaamisesta	78 %	68 %	59 %
työverkostojen puute	77 %	57 %	82 %
lähipiirin tuen puute	69 %	52 %	55 %
opetuksen puute	66 %	44 %	52 %
puutteelliset harrastusmahdollisuudet taloudellisista syistä	65 %	56 %	64 %
puutteelliset harrastusmahdollisuudet maantieteellisistä syistä	60 %	44 %	57 %
esikuvien puute	56 %	31 %	60 %
vaatimus alan koulutuksesta tai tutkinnosta	50 %	35 %	52 %

Top-5 esteet per vastaajaryhmä – Merkittävä este (3-4 vastausten %)

Miten merkittäviksi esteiksi koet seuraavat asiat ryhtymisessä musiikin säveltäjäksi tai sanoittajaksi? Asteikolla 1-4, jossa 1=ei lainkaan merkittävä este ja 4=erittäin merkittävä este

Kysyttäessä esteitä säveltäjäksi tai sanoittajaksi ryhtymisessä samat teemat korostuvat sekä miehillä että naisilla. Molemmilla sukupuolilla korostuvat omasta itsestä nousevat esteet, eli oma epävarmuus/uskon puute (naiset 82 % ja miehet 74 %) sekä omat liian kovat vaatimukset osaamisesta (naiset 78 % ja miehet 68 %). Lisäksi kummallakin nousee mielikuva alan haastavuudesta (esim. menestymisen vaikeudesta). Myös opiskelijoilla korostuvat lähes samat teemat.

Naiset kokevat kaikkiaan esteitä enemmän kuin miehet. Suurimmat erot säveltävien/sanoittavien miesten ja naisten välillä näkyvät esikuvien, työverkostojen ja opetuksen puutteena. Naisista jopa 77 % kokee verkostojen puutteen esteeksi, kun miehillä vastaava luku on 57 %. Naisilla korostuu myös lähipiirin tuen puute.

Musiikin opiskelijoilla suurin ero näkyy mielikuvissa alalta (esim. menestymisen haastavuus), naisilla 79 % ja miehillä 53 %. Muunsukupuolisilla nousee samansuuntaisia teemoja, mutta heillä korostuvat työverkostojen puute (82 %) ja esikuvien puute (60 %)

Vastaajat ovat vastanneet niihin teemoihin, joita ovat osanneet arvioida. Keskimäärin noin 85 % vastaajajoukosta (1505) on arvioinut kysymyksiä. Muunsukupuoliset edustavat pientä vähemmistöä (2 %), vastaajia oli yhteensä 35

Ongelmalliseksi koetut asiat säveltäjänä/sanoittajana

Suurimmat ongelmat säveltäjän/ sanoittajan työssä	NAISET	MIEHET	MUU
toimeentulon epävarmuus	90 %	83 %	62 %
vaikea pääsy töiden kannalta merkityksellisiin verkostoihin	85 %	76 %	88 %
päätösvallan keskittyneisyys	84 %	71 %	75 %
sirpaleiset ja epävarmat pätkätyöt	82 %	74 %	59 %
apurahalla toimiminen	72 %	61 %	59 %
freelancerina toimiminen	67 %	62 %	42 %
epätasa-arvo toimeksiannoissa	67 %	41 %	67 %
töiden ja perhe-elämän yhteensovittaminen	65 %	54 %	35 %
uralle palaaminen perhevapaan jälkeen	55 %	33 %	26 %
mahdollisuus pitää perhevapaita	55 %	33 %	25 %

Top-5 ongelmat per vastaajaryhmä – Suuri ongelma (3-4 vastausten %)

Kun mietit säveltäjien/sanoittajien työtä, kuinka ongelmalliseksi koet seuraavat asiat? Asteikolla 1-4, jossa 1=ei ole lainkaan ongelma ja 4=on erittäin suuri ongelma

Sekä miesten että naisten neljä suurinta ongelmaa ovat samoja. Teemoina korostuvat toimeentuloon liittyvät asiat (toimeentulon epävarmuus sekä sirpaleiset ja epävarmat pätkätyöt) ja alan verkostot/päättäjärakenne (vaikea pääsy töiden kannalta merkityksellisiin verkostoihin ja päätösvallan keskittyneisyys). Naisista 82-90 % pitää näitä suurina ongelmina ja miehistä 71-83 %.

Lisäksi sekä ammattimaiset säveltäjät/sanoittajat että musiikinopiskelijat nostavat samat neljä asiaa suurimmiksi ongelmiksi. Myös muunsukupuolisilla nämä asiat näkyvät, mutta heillä nousee neljän suurimman ongelman joukkoon epätasa-arvo toimeksiannoissa.

Miesten ja naisten välillä suurimmat erot näkyvät epätasa-arvossa toimeksiannoissa ja perhevapaisiin liittyvissä asioissa. Naisista jopa 65 % kokee töiden ja perhe-elämän yhteensovittamisen ongelmaksi ja 55 % naisista mainitsee myös mahdollisuuden perhevapaisiin. Opiskelijoiden kohdalla erottuu naisilla suhteessa miehiin myös vaikeus päästä töiden kannalta merkittäviin verkostoihin.

Vastaajat ovat vastanneet niihin teemoihin, joita ovat osanneet arvioida. Keskimäärin noin 80 % vastaajajoukosta (1505) on arvioinut kysymyksiä. Muunsukupuoliset edustavat pientä vähemmistöä (2 %, yhteensä 35 vastaajaa).

7. Tasa-arvon kehittäminen jatkossa

Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet

	NAISET	MIEHET	MUU
uudenlaisten verkostojen rakentaminen	46 %	32 %	30 %
esikuvien ja musiikintekijätarinoiden esille tuominen	45 %	43 %	39 %
parempi tuki ja kannustus varhaiskasvatuksessa ja koulussa	44 %	50 %	42 %
parempi tiedottaminen säveltäjän ja sanoittajan ammatista	39 %	42 %	18 %
musiikintekijäpalkkion käyttöönotto	39 %	28 %	39 %
harrastusmahdollisuuksien kasvattaminen	38 %	51 %	36 %
avoimuuden parantaminen maksetuista palkkioista ja korvauksista	38 %	31 %	48 %
tasa-arvon näkeminen voimavarana ja kilpailuetuna	37 %	33 %	42 %
parempi tuki ja kannustus ammatillisissa tai korkeakouluopinnoissa	30 %	28 %	24 %
työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen helpottuminen	29 %	20 %	9 %
sukupuolikiintiöt (esim. festivaalien esiintyjissä tai hallituksissa)	27 %	8 %	36 %
tasa-arvotiedon kerääminen ja viestiminen	19 %	15 %	52 %

Top-5 toimenpiteet per vastaajaryhmä

Mitkä olisivat tärkeimpiä asioita, joihin vaikuttamalla saataisiin enemmän naisia ja muunsukupuolisia musiikin säveltäjiksi ja sanoittajiksi? Valitse viisi tärkeintä asiaa.

Kaikista vastaajista kolme tärkeintä toimenpidettä ovat: Parempi tuki ja kannustus varhaiskasvatuksessa ja kouluissa (47 %), harrastusmahdollisuuksien kasvattaminen (45 %) sekä esikuvien ja musiikintekijätarinoiden esille tuominen (43 %).

Naisilla ykköstoimenpide on uudenlaisten verkostojen rakentaminen (46 %), kun taas miehillä tärkeintä olisi harrastusmahdollisuuksien kasvattaminen (51 %). Muunsukupuoliset nostavat tärkeimmäksi tasa-arvotiedon keräämisen ja viestimisen.

Työkseen säveltävät/sanoittavat naiset nostavat top-3 toimenpiteiksi esikuvat/musiikintekijätarinat ja avoimuuden parantaminen palkkioista sekä musiikintekijäpalkkion käyttöönoton.

Työkseen säveltävät/sanoittavat miehet taas painottavat harrastusmahdollisuuksien kasvattamista ja parempaa tukea varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä kolmantena esikuvien/musiikintekijätarinoiden esiintuontia.

Muunsukupuoliset edustavat pientä vähemmistöä (2 %, yhteensä 35 vastaajaa).

Musiikinopiskelijoiden tasa-arvoa edistävät toimenpiteet

Opiskelijat	NAINEN	MIES
parempi tiedottaminen säveltäjän ja sanoittajan ammatista	54 %	38 %
parempi tuki ja kannustus varhaiskasvatuksessa ja koulussa	46 %	21 %
harrastusmahdollisuuksien kasvattaminen	46 %	51 %
avoimuuden parantaminen maksetuista palkkioista ja korvauksista	44 %	44 %
musiikintekijäpalkkion käyttöönotto	44 %	31 %
parempi tuki ja kannustus ammatillisissa tai korkeakouluopinnoissa	41 %	41 %
uudenlaisten verkostojen rakentaminen	40 %	33 %
esikuvien ja musiikintekijätarinoiden esille tuominen	36 %	38 %
työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen helpottuminen	30 %	15 %
tasa-arvon näkeminen voimavarana ja kilpailuetuna	29 %	46 %
tasa-arvotiedon kerääminen ja viestiminen	24 %	41 %
sukupuolikiintiöt (esim. festivaalien esiintyjissä tai hallituksissa)	22 %	23 %

Top-5 toimenpiteet per vastaajaryhmä

Mitkä olisivat tärkeimpiä asioita, joihin vaikuttamalla saataisiin enemmän naisia ja muunsukupuolisia musiikin säveltäjiksi ja sanoittajiksi? Valitse viisi tärkeintä asiaa.

Opiskelijanaisten kohdalla tärkeimmiksi toimenpiteiksi nousee parempi tiedottaminen säveltäjän/sanoittajan ammatista ja varhaiskasvatuksen/koulun tuki sekä harrastusmahdollisuuksien kasvattaminen.

Opiskelijamiehet korostavat naisten tavoin harrastusmahdollisuuksien kasvattamista, mutta nostavat toiseksi tärkeimmäksi toimenpiteeksi tasa-arvon näkemisen voimavarana ja kilpailuetuna. Kolmantena toimenpiteenä miehet ottavat esille avoimuuden parantamisen maksetuista palkkioista ja korvauksista.

Miesopiskelijoiden tulosten tarkastelussa tulee ottaa huomioon pieni vastaajamäärä (n=40), joten johtopäätökset ovat viitteellisiä.

8. Tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden analyysi avoimista vastauksista ja haastatteluista

Säveltäjien/sanoittajien tasa-arvon kehittäminen jatkossa

	NAISET			MIEHET		
	Alle 35-vuotiaat	35–49-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Alle 35-vuotiaat	35–49-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat
Alan vanhojen asenteiden, käytäntöjen ja käsitysten ravistelu. Avoimuuden, tietoisuuden ja turvallisuuden lisääminen. Monimuotoisuus ja suvaitsevaisuus.	1	1	1	1	2	2
Säveltäjä/sanoittaja/tuottajatyön osaamisen varmistaminen riittävän varhaisessa vaiheessa (kaikille). Myös bändisoittimien oppiminen tärkeää.	2	2	4	3	3	3
Verkostojen ja kehittymistä tukevien mahdollisuuksien vahvistaminen (biisintekoleirit/sessiot, mentorointi)	3	3	2	5	5	5
Esikuvat & naissäveltäjien näkyvyys, myös ”ei kuuluisien” esiintuonti	4	4	2	5	4	4
Naisten oman uskon vahvistaminen (kasvatus/lähipiiri, omat asenteet, kannustaminen rohkeuteen ja luovuuteen)	4	5	5	4	5	5
Ei tarvitse muuttaa, ei nähdä eroa alalla tasa-arvossa sukupuolten välillä, koetaan että vain luovuus ratkaisee. Osa tuo esille, että muuttuu ajan mittaan luonnostaan. Naisista vain hyvin pieni osa koki, että mitään ei tarvitse muuttaa.	6	6	6	2	1	1

Sarakkeiden luvut kertovat asian prioriteettijärjestyksestä vastaajaryhmälle

Tutkimuksen osallistujilta kysyttiin tärkeimpiä toimenpiteitä tasa-arvon kehittämiseksi tulevaisuudessa. Analyysi on koostettu yli 2000 avoimesta vastauksesta.

Naissäveltäjät/sanoittajat nostivat kaikki tärkeimmiksi toimenpiteiksi alan vanhojen asenteiden ja käytäntöjen ravistelun sekä avoimuuden, turvallisuuden ja monimuotoisuuden lisäämisen. Myös alle 35-vuotiaat miehet pitivät näitä asioita tärkeimpinä toimenpiteinä.

Yli 35-vuotiaat miehet pitivät myös näitä asioita tärkeinä nostaen ne listan toiseksi. Tässä ikäryhmässä tuotiin esille myös vastaväitettä siitä, että mitään ei tarvitsisi muuttaa. Heidän näkemyksensä mukaan tasa-arvo toteutuu jo, tai tilanne on korjaantumassa omalla painollaan.

Tämän lisäksi kaikki ikäryhmät toivat paljon konkreettisia kehitysehdotuksia, jotka on listattu taulukkoon prioriteettijärjestyksessä.

Mitä musiikkialalla pitäisi muuttaa, jotta naisten tai muunsukupuolisten osuus musiikin säveltäjistä ja sanoittajista kasvaisi?
Miten säveltäjien ja sanoittajien sukupuolista tasa-arvoa pitäisi mielestäsi kehittää tulevaisuudessa? Mitä konkreettisia keinoja sinulle tulee mieleen?
Analysoitu kaikista avoimista vastauksista.

VASTAKAIKU

Toimenpiteiden TOP 6

1. Musiikkialan perinteisten rakenteiden, käytäntöjen ja asenteiden tietoinen ravistelu. Avoimuuden ja monimuotoisuuden lisääminen alalla.
2. Musiikintekijän toimeentuloon liittyvien asioiden korjaaminen. Perheen ja työn yhteensovittamisen helpottaminen.
3. Musiikintekijän työssä vaadittavan osaamisen varmistaminen kaikille riittävän aikaisessa vaiheessa.
4. Esikuvien ja roolimallien näkyvyyden lisääminen sekä yleisen keskustelun kasvattaminen.
5. Verkostojen ja muiden kehittymistä tukevien mahdollisuuksien tarjoaminen laajasti eri puolella Suomea.
6. Naisten oman uskon vahvistaminen: kasvatuksen ja lähipiirin vaikutus, omat asenteet, kannustaminen rohkeuteen ja luovuuteen.

Toimenpiteiden TOP 6 (1/2)

1. Musiikkialan rakenteiden, käytäntöjen ja asenteiden tietoinen ravistelu
    - Musiikkialan totutut toimintatavat ja asenteet kriittisen tarkastelun alle
    - Tasavertaiset mahdollisuudet kaikille, yleisen inklusiivisuuden lisääminen alalla
    - Musiikkialalle enemmän naispäättäjiä
    - Kiintiöistä voisi saada tukea muutokselle, mutta ei pysyvänä ratkaisuna
2. Musiikintekijän toimeentuloon liittyvien asioiden korjaaminen
    - Huomio ansaintamahdollisuuksiin liittyviin epäkohtiin
    - Elämäntilanteen, perheen ja työn yhteensovittamisen helpottaminen
3. Musiikintekijän työssä vaadittavan osaamisen varmistaminen riittävän aikaisessa vaiheessa
    - Varhainen musiikkikasvatus ja opinnot, opettajien toiminnalla merkittävä rooli
    - Musiikkiteknologiaan liittyvien valmiuksien ja osaamisen kasvattaminen
    - Yleisten työelämätaitojen ja yrittäjyyden opettaminen
    - Tietoisuuden lisääminen siitä, mitä musiikintekijän työ ja ammatti tarkoittaa

Toimenpiteiden TOP 6 (2/2)

4. Esikuvien ja roolimallien näkyvyyden parantaminen sekä yleisen keskustelun lisääminen
    - Yleisen keskustelun lisääminen koko alalla, ei vain naisten toimesta ja kesken
    - Esikuvien ja roolimallien nostaminen alalla, erilaiset uratarinat, eri genren edustajia
5. Verkostojen ja muiden kehittymistä tukevien mahdollisuuksien vahvistaminen
    - Alan verkostojen kehittäminen, laajasti eri puolilla Suomea
    - Erilaisten tapahtuminen, leirien, koulutusten ja työpajojen lisääminen
    - Mentoroinnin hyödyntäminen, sparrauksen ja tuen kehittäminen
6. Naisten oman uskon vahvistaminen
    - Kasvatuksen, elinpiirin ja varhaislapsuuden merkitys
    - Naisten oma suhtautuminen omaan osaamiseen ja menestymisen mahdollisuuksiin
    - Kannustaminen rohkeuteen ja luovuuteen

Miten naiset muuttaisivat alan rakenteita ja asenteita?

- **Avarakatseisuus, alan stereotypioiden ja ennakkoluulojen murtaminen.** Esim. somekampanjoilla haastetaan alan toimijoita pohtimaan ennakkoluulojaan. Tämän painottaminen erityisesti varhaiskasvatusvaiheessa, jolloin rohkaistaisiin kaikkia sukupuolia samalla tavalla säveltämään tai soittamaan bändisoittimia tai opettelemaan musiikkiteknologiaa. Kannustetaan perinteiden rikkomiseen nuoresta lähtien; pianon ei tarvitse olla automaattisesti tytön soitin ja rumpujen pojan. Voisi painottaa hankkeita, joissa tehdään epätyypillistä yhteistyötä. Rohkeus yleensäkin alalla mennä valtavirtaa vastaan ja tietoisesti tehdä eri tavalla.
- **Olisi tärkeää monipuolistaa kuvaa musiikintekijyydestä nostamalla esille perinteistä poikkeavia tarinoita.** Kapeiden piirien laajentaminen ja uudistaminen avaisi mahdollisuuksia kaikille aiempaa monimuotoisemmin. Ala muuttuu sillä, jos arjessa aletaan tietoisesti tekemään valintoja tasa-arvoinen kohtelu lähtökohtana. Esim. korvauksissa avoimuus ja tasapuolisuus sekä rakenteellisesti mahdollisuus yhdistää perhe-elämä ja työ.
- **Huomion vieminen sukupuolesta enemmän siihen, että ala tarjoaa monimuotoisesti mahdollisuuksia kaikille.** Lisätään yhdenvertaisuutta myös tavassa puhua alalla työskentelevistä jättämällä etuliitteet pois. Ei puhuta naistuottajista vaan tuottajista. Sukupuolineutraalin kielenkäytön opastus alan tekijöille, lähtien varhaiskasvatuksesta ja opettajista. Vahvistetaan viestiä, että musiikinteko ei ole sukupuolisidonnaista. Anonyymit hakuprosessit vahvistaisivat tätä viestiä. Avoimen keskustelun kautta haettaisiin havahtumista kaikenlaiselle diversiteetille alalla.
- **Tehdään keskustelun kautta selkeästi näkyväksi se, että entinen ajattelu ja tapa toimia ei ole enää nykypäivää eikä hyväksyttävää.** Pidetään ehdoton ei seksismille, häirinnälle rasismille, syrjinnälle ja muille tasa-arvon vastaisille toimintatavoille. Yhteistyössä luodaan tasa-arvoiset, yhdenvertaiset ja turvalliset toimintaperiaatteet alalle ja panostetaan niihin. Luoda myös turvallinen tapa puuttua epäkohtiin, kuten seksuaaliseen häirintään. Näitä voisi tuoda esille alan vaikuttajille suunnatuissa info- ja keskustelutilaisuuksissa.
- **Kiintiöt jakavat mielipiteitä molempiin suuntiin**. Naiskiintiöt nähdään väliaikaisena tilanteen tasoittajana, erityisesti kohdistuen nuorille tytöille ja muunsukupuolisille. Anonyymit kilpailut, produktiot ja sokkokuuntelut nähdään neutraalina tapana antaa kaikille yhtäläinen mahdollisuus. Kiintiöillä haetaan sysäystä tasa-arvoisemman toimialan suuntaan, vaikka moni vastustaa niitä. Esim. päättäjäroolien muutos voisi nopeutua kiintiöillä ja apurahojen, kilpailujen, festivaalien ym. painotuksilla voisi vauhdittaa tasa-arvoista kehitystä.

Miten miehet muuttaisivat alan rakenteita ja asenteita?

- **Aktiivinen poispyrkiminen vanhoista stereotypioista, kannustava ja salliva asenne kaikille.** Valistus erityisesti varhaiskasvattajien suuntaan. Rikotaan esimerkiksi eri soitinten feminiinisyys/maskuliinisuus -oletukset. Yleisesti viedä eteenpäin viestiä, että mikään musiikkialan työ ei ole sukupuolisidonnainen.
- **Avoimen keskustelun ja alan sisäisen tiedon jakamisen kautta luoda perustaa asennemuutokselle.** Kuunnellaan naisten ja muunsukupuolisten kokemuksia. Alan järjestöt ja yritykset voisivat luoda niiden pohjalta turvallista ja tasa-arvoista toimintatapaa edistäviä sekä syrjintää ja epäkohtia estäviä käytäntöjä (esim. anonyymit haut). Jonkinlainen tasa-arvo-ohjelma alan sisällä voisi olla paikallaan. Asennemuutos on tärkeä sekä yleisesti alan toimijoille että yksilötasolla.
- **Ehdoton ei kaikenlaiselle syrjinnälle ja vähättelylle.** Tuodaan esille hyväksyvämpää suhtautumista erilaisuuteen. Lähtee pienistä arjen teoista niin, huomioidaan kaikessa toiminnassa aina tasa-arvo. Inhimillisyyden lisääminen. Ilmapiirin puhdistaminen seksistisestä vitsailusta ja kommentoinnista. Sukupuoliseen syrjintään puuttuminen rankalla kädellä ja turvallisen kulttuurin lisääminen alalla (mm. turvallisen tilan periaatteet koskemaan kaikkia). Puuttumiseen selkeät käytännöt, mihin/kenelle ilmoitetaan ja miten edetään.
- **Muuttaa alan puhetapaa poispäin sukupuolipainotuksista** (ei tyttöbändi tai naiskitaristi vaan bändi ja kitaristi). Muutosta sukupuolineutraaliin suuntaan tarvitaan laaja-alaisesti koko alalla yleisestä puhetavasta oppimateriaaleihin. Uudemman musiikin painottaminen, jolloin tasa-arvoisempi jakauma näyttäytyy esim. klassisella puolella. Erilaisuuden näkeminen rikkautena ja voimavarana.
- **Naisten ja muunsukupuolisten työllistämistä voidaan painottaa jonkinlaisen väliaikaisen jakson ajan**, jolla saataisiin vinouman korjaantuminen käyntiin, vaikka kiintiöitä lähtökohtaisesti vastustetaan. Esim. naisille mahdollisuuksia päättäviin rooleihin (levy-yhtiöt, ohjelmatoimistot, festivaalit jne.) ja esim. naisille suunnattuja työpajoja/kilpailuja. Tähtäimessä kaikille avoin ala. Haettaisiin mekanismeja (vaikka somessa), joiden kautta pienennettäisiin yleisesti kynnystä päästä kokeilemaan omia siipiä alalla.

Miten muunsukupuoliset muuttaisivat alan rakenteita ja asenteita?

- Muunsukupuoliset kokevat, että säveltäminen/sanoittaminen voi olla aidosti tasa-arvoista **vasta kun alan tuotantoketjussa on merkittävissä rooleissa riittävästi eri sukupuolia edustettuina**. Rakenteet koetaan toistaiseksi niin yksipuolisena, että ilman kiintiöitä on vaikea saada tätä aikaan.
- Jotta asenteet ja käyttäytymismallit voisivat muuttua, tarvitaan **alalla toimivien henkilöiden (esimerkiksi opettajat ja muut vaikuttajaroolissa toimivat) tietoisuuden kasvattamista** inklusiivisuuden ja tasa-arvon peruskäsitteistä. Tarvitaan ymmärryksen lisäämistä perusasioista lähtien, esimerkiksi, mitä tarkoittaa suostumus ja hyväksikäyttö.
- Muunsukupuoliset tuovat esille **sukupuolineutraaliuden vahvistamista viestinnässä**, koskien myös alan vaikuttajia ja päättäjiä. Korostetaan keskittymistä työhön ja taiteeseen, ei sukupuoleen. Tärkeää on monimuotoisuuden viestiminen eri tavoilla, esimerkiksi tyyliin "muutkin säveltää".
- Muunsukupuoliset ehdottavat myös sitä, että alan sisällä tulisi tehdä **selkeitä tasa-arvosuunnitelmia** ja määritellä tasa-arvoon liittyviä standardeja. Tavoitteena olisi ainakin peruskohteliaan ja tasa-arvoisen kohtelun vakiinnuttaminen standardiksi, epäasialliselle käytökselle ehdoton ei. Moni muunsukupuolinen nostaa esille tarvetta tuoda alalle turvallisen tilan periaatteet.
- Yleisesti pidetään tärkeänä sitä, että voitaisiin luoda esimerkiksi **matalan kynnyksen kursseja,** jotka luovat viitekehyksen tulla mukaan erilaisena. Potentiaalisten säveltäjien/sanoittajien näkökulmasta olisi tärkeä purkaa bändisoittimien sukupuolittuneisuutta ja luoda naisille ja muunsukupuolisille mahdollisuuksia päästä esimerkiksi bändisoitinten pariin.

Jotenkin toivoisi, että ylipäänsä musiikintekijöitä, erityisesti naisia, naistuottajia, nostettaisiin enemmän esille. Että nuoret tyypit näkisivät, että toi on mullekin mahdollisuus. Että se ei ole mahdoton ja tyhmä unelma vaan.

Asian esille nostaminen niin, että taide kuuluu kaikille, musiikki kuuluu kaikille! Se on myös sinun oikeus, tyttö!

Tutkimuksen toteuttajan kommentti

Tutkimuksen toteuttajan kommentti

Lähdimme loppuvuodesta 2022 suunnittelemaan toimeksiannosta tätä tutkimusta yhdessä Teoston ja hankkeen kumppaniverkoston kanssa. Aihe vaikutti jo lähtökohtaisesti todella mielenkiintoiselta. Musiikin harrastajissa ja opiskelijoissa sukupuolijakauma on suhteellisen tasainen, mutta jokin näyttää sen jälkeen muuttavan tilannetta. Teimme jo perehtymisvaiheessa alan vaikuttajien taustahaastatteluja varmistaaksemme, että tutkimuksen teemat ja kysymykset tuottavat oleellista tietoa.

Heti kyselyn julkaisemisen jälkeen tammikuussa 2023 näimme, miten paljon aihe herätti kiinnostusta ja ennen kaikkea tunteita, laidasta laitaan. Tutkijan näkökulmasta kyselyn avoimet vastaukset ovat täysin poikkeuksellisia. Suurin osa vastaajista on kirjoittanut avoimiin kysymyksiin todella pitkiä, pohdittuja ja jäsenneltyjä vastauksia. Tämä aineisto on myös ollut poikkeuksellisen henkilökohtaista, sillä moni on jakanut tutkimukseen myös palan omaa elämäntarinaansa. Avoimiin kysymyksiin kertyi kaikkiaan yli 10 000 vastausta. Me luimme niistä joka ikisen. Kiitos kaikille teille siitä kokemusmaailmasta, jonka tähän tutkimukseen annoitte.

Suuri ja lämmin kiitos myös kaikille haastatteluihin osallistuneille. Jokainen keskustelu tuotti uusia näkökulmia ja sai pohtimaan sitä, miten tärkeää olisi lisätä yleistä yhteisöllisyyttä koko musiikkialalla. Moni teema ja aihe, josta keskustelimme, koskee kaikkia alalla olevia – ei pelkästään naisia tai muunsukupuolisia. Toivottavasti tämä tutkimus tuottaa paljon konkreettisia kehitystoimenpiteitä, joista on hyötyä ja iloa koko musiikkialalle!

Helsingissä 08.03.2023, Tutkimustoimisto Vastakaiku, Katariina Tenhunen, Panu Erola ja Suvi Mutanen

TASAPUOLISEMPI SUKUPUOLIJAKAUMA MUSIIKKIALALLE -selvitys

Tutkimuksen tilaaja ja koordinoija
Teosto
Vappu Aura,
viestintä-, markkinointi- ja yhteiskuntasuhdejohtaja
Puh. 050 560 4450, vappu.aura@teosto.fi

Tutkimuksen toteuttaja:
Tutkimustoimisto Vastakaiku Oy
Katariina Tenhunen, toimitusjohtaja
Panu Erola, strateginen tutkimuskonsultti